

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านโตนด หมู่ 10 ตำบลหนองระเวียง
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-533-113-9

นิธิมา หนูโลกสูง : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
บ้านโตนด หมู่ 10 ตำบลหนองระเวียง
อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติศักดิ์ เกิดประสพ, 119 หน้า

ISBN 974-533-113-9

บทคัดย่อ

ความยากจนของประเทศ เป็นปัญหาเรื้อรังของการพัฒนาประเทศ ที่รัฐบาลนำโดย พ.ต.ต.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน ได้แถลงต่อสภาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน อีกทั้งยังเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองให้มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีส่วนช่วยในการบริหารเงินกองทุนให้เกิดประโยชน์ และเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนให้มีความเข้มแข็งยั่งยืน

รัฐบาลดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษา แก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและประเมินโครงการ เพื่อช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ทั้งยังก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับฐานรากอีกทางหนึ่ง

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model โดยกำหนดให้บริบทชุมชนเป็นหน่วยที่จะทำการประเมิน ซึ่งได้ปัจจัยนำเข้าไปในเรื่องของการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการหมู่บ้านและกิจกรรมการดำเนินงานของผู้ดูแลแล้วทำการประเมินกระบวนการของทั้งสอง โดยใช้ข้อมูลแบบรายงานต่าง ๆ (บร.1-12) และข้อมูลเพิ่มเติมต่าง ๆ แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประมวลผลที่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

ซึ่งผลจากการประเมินโครงการตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 – กรกฎาคม 2545 (8 เดือน) ทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนบ้านโหนด หมู่ 10 ดำเนินการไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม ในระดับหนึ่ง และสมาชิกผู้กู้สามารถดำเนินการตามโครงการที่เขียนขอกู้ประมาณร้อยละ 95.12 ซึ่งจากการดำเนินงานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่มีต่อการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านได้ในอนาคต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา..... *พิชิตมา ทนโตคง*

ลายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *สมาน หนองบัว*

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา..... *อส ๑*

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หน้าอนุมัติ

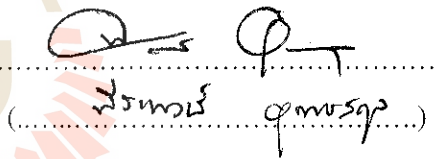
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาการเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ เกิดประสพ)

กรรมการสอบ

(.....
พรทิวส์ อุมพรกุล)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขา
การจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

๕ 7 ค.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ เกิดประสพ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขจน สารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ยรรยง จันทบุรี อาจารย์นิเทศก์ประจำพื้นที่ และคณาจารย์ ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ความสนใจในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จน สารนิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ตลอดมา

ขอขอบพระคุณท่านสมาน วงศ์วรายุทธ นายอำเภอเมือง คุณสายพิรุณ น้อยศิริ พัฒนาการ อำเภอเมือง คุณสะอาด สุวรรณเทพ พัฒนาการตำบลหนองระเวียง กำนันจิตร อยู่อุ้นพะเนา กำนัน ตำบลหนองระเวียง ผู้ใหญ่สวัสดิ์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา คุณมงคล แสงแก้วพะเนา ประธานกองทุน คณะกรรมการกองทุนทุกท่าน ผู้นำชุมชนทุกท่านที่ให้ข้อมูล คำแนะนำในการปฏิบัติพื้นที่ และขอ ขอบพระคุณพี่น้องในหมู่บ้านโดนด หมู่ 10 ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ จนสารนิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอมอบคุณงามความดีทั้งหมดของประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและการ ประเมินโครงการ ให้คุณพ่อพัน คุณแม่สมใจ หนูโคกสูง ที่คอยให้กำลังใจ และให้โอกาสในการ ศึกษาอย่างดีตลอดมา ส่วนข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดประการใดจากผลการจัดทำสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ขออภัยในความผิดพลาดนั้น และขอรับด้วยความเต็มใจ

นิธิตา หนูโคกสูง

สิงหาคม 2545

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
หน้าอำนวยการ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีการดำเนินการ	4
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	9
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	12
4. การขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	13
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
7. การประเมินโครงการรูปแบบการประเมินชีพท์โมเดล	18
8. เอกสารที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ	22
1. วิธีการประเมินโครงการ	23
2. ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง	27
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	28
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	39
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	42
1. ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	43
2. ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	55
3. ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้	68
4. ตอนที่ 4 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	71
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	76
1. ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล	77
2. ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ	79

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แผนภาพโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	10
2. แผนภาพโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	11
3. แผนภาพความคิดพื้นฐานการประเมินของสตฟเฟิลบีม	18
4. แผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและ การตัดสินใจของสตฟเฟิลบีม.....	20
5. แผนภาพขั้นตอนการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน.....	58

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงองค์ประกอบการประชุมโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง....	26
2. ตารางตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประชุมบริบท.....	29
3. ตารางตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประชุมปัจจัยนำเข้า.....	32
4. ตารางตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประชุมกระบวนการ.....	33
5. ตารางตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประชุมผลผลิต.....	36
6. ตารางความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประชุมกับตัวชี้วัด ตามรูปแบบการประชุม.....	39
7. ตารางการแบ่งช่วงอายุของการประชากรในหมู่บ้าน.....	49
8. ตารางรายชื่อสมาชิกผู้กู้ตามโครงการ.....	56
9. ตารางจำนวนสมาชิกกองทุนบ้านโตนด หมู่ 10.....	61
10. ตารางแสดงจำนวนครั้งในการอนุมัติเงินกู้.....	62
11. ตารางแสดงยอดเงินที่อนุมัติกู้.....	62
12. ตารางแสดงยอดการชำระเงินกู้.....	63
13. ตารางแสดงยอดเงินกองทุนสะสม.....	63
14. ตารางรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโตนด หมู่ 10.....	65
15. ตารางตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน.....	72

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยประสบปัญหาความยากจนมาตลอด ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่สำคัญของการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะประสบการณ์ในอดีต การพัฒนาประเทศเรามุ่งเน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดช่องว่างความยากจนมากขึ้น ทำให้เกิดความอ่อนแอทางสังคมชนบท เป็นเหตุให้ปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย ด้วยเหตุนี้การแก้ปัญหาความยากจนจึงต้องกระบวนทัศน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานในระดับล่างให้เข้มแข็ง คือ ชีคหมู่บ้านเป็นคำตอบสุดท้ายหรือเป้าหมายของการพัฒนา

ย้อนไปเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน พ.ต.ต.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงต่อรัฐสภาถึงแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคม มีสาระสำคัญประการหนึ่งว่า (หนังสือพิมพ์มติชนประจำวันที 4 มกราคม 2545, หน้า 18) “การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะให้เป็นมาตรการหนึ่งว่า ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน” ด้วยการที่รัฐบาลเล็งเห็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมชนบท ว่าเมื่อสังคมในชนบทมีภาวะทางเศรษฐกิจที่ดีแล้วปัญหาทางด้านสังคมเมืองและเศรษฐกิจในเมืองก็จะดีขึ้นตามไปด้วย สิ่งเหล่านี้ถือว่าการพัฒนาระบบเศรษฐกิจระดับรากหญ้า โดยรัฐบาลจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งละ 1 ล้านบาท ในเบื้องต้นมีหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 70,865 หมู่บ้าน และชุมชนเมือง 8,889 ชุมชน (ประกอบด้วยเทศบาล 7,277 ชุมชน พัทยา 16 ชุมชน และกรุงเทพมหานคร 1,596 ชุมชน) รวมทั้งสิ้น 79,754 หมู่บ้าน ชุมชน ซึ่งนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาทนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉิน อีกทั้งยังเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองให้มีประสิทธิภาพโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีส่วนช่วยในการบริหารเงินกองทุนให้เกิดประโยชน์ และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชนให้มีความเข้มแข็งยั่งยืน

จากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว ทำให้เกิดโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น ซึ่งเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตที่มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการโครงการและประยุกต์ความรู้สู่ท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพสามารถทำการวิจัยติดตามประเมินโครงการตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง โดยหลักสูตรดังกล่าว จะต้องมีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในรูปแบบ “สารนิพนธ์” (Substantive Report) ในพื้นที่หมู่บ้านโดนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ซึ่งเป็นพื้นที่ของผู้ทำสารนิพนธ์รับผิดชอบ การประเมินจัดได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในการประเมินโครงการเป็นเรื่องของการศึกษาหมู่บ้าน การติดตาม การดำเนินงานทุกขั้นตอนในเรื่องของการบริหารเงินกองทุน ว่ามีการดำเนินงานอยู่ในขั้นตอนใด มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรปรับปรุง แก้ไขในส่วนใดบ้าง และที่สำคัญที่สุดคือ การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ก็เพื่อให้ทราบนโยบายเร่งด่วนของ พ.ต.ต.ดร.ทักษิณ ชินวัตร จะมีประสิทธิภาพดังที่ได้แถลงต่อรัฐสภาไว้หรือไม่ และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2. วัตถุประสงค์

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านโดนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ. นครราชสีมา ที่ได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท เพื่อศึกษาถึง

- (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการเงินกองทุนจำนวน 1 ล้านบาท
- (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน และผลกระทบที่มีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้าน
- (3) เพื่อศึกษากระบวนการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
- (4) เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในหมู่ 10 บ้านโดนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

การวิจัยเป็นเครื่องมือที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการประเมินความสำเร็จของโครงการ ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นตัวชี้วัดความสามารถในการดำเนินงานว่ามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี ความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89-91) ซึ่งเป็นแนวความคิดของ (Stufflebeam’s CIPP Model) กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ”

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่จะประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า “รูปแบบการประเมินแบบซีพี” (CIPP Model) ที่มาจากภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นการประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงานที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินงานช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

4. วิธีการดำเนินการ

ขั้นตอนการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บ้านโตนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทำความเข้าใจ ปรัชญา วัตถุประสงค์ และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านโตนด หมู่ 10

ขั้นตอนที่ 3 ใช้ชีพฟ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวชี้วัด ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

- การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

- การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.)

3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

4) การศึกษาเจาะลึกกรณี

- การสัมภาษณ์สมาชิกที่ได้รับเงินกู้ ที่มีวัตถุประสงค์การกู้ที่แตกต่างกัน

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยใช้ชีพฟ์โมเดล โดยทำการประมวลผลจากการใช้การประเมินแบบชีพฟ์โมเดลเข้ากับการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการตามขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนที่ 6 เรียบเรียงและจัดเกลาจนได้ประเด็นที่ชัดเจน ลงมือเขียนสารนิพนธ์

5.ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

จากการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านโตนคร หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ทำให้ทราบถึงผลจากการประเมินโครงการดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการเงินกองทุน จำนวน 1 ล้านบาท
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการบริหารกองทุนหมู่บ้าน
3. ทำให้ทราบถึงกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ
4. ทำให้ทราบถึงตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารพัฒนากองทุนหมู่บ้าน

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทำสารนิพนธ์ได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาบ้านโตนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ทั้งที่เป็นนโยบาย หลักการ ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีการประเมิน และหลักวิชาที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง สรุปได้ดังนี้

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนแห่งชาติและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล
8. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายที่ต้งขึ้นมาเพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม และการแก้ไขปัญหาและศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองขึ้น โดยมีการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน มีการเชื่อมโยงกระบวนการในการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม โดยมีรัฐบาลให้การสนับสนุนเงินกองทุนให้หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ และลดรายจ่าย และยังเป็นการกระจายรายได้ให้กับท้องถิ่น พร้อมทั้งมีการเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันด้วยตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อให้สามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน และเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยมีการเลือกตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมืองขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลเงินกองทุนที่ได้รับให้เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึง มีความโปร่งใส และยุติธรรม

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

1.2 หลักการสำคัญ / ปรัชญาเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

- 1) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต จัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วย “คุณค่า” และ “ภูมิปัญญา” ของตนเอง
- 2) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
- 3) เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- 4) กระจายอำนาจและพัฒนาประชาธิปไตยให้ท้องถิ่น

1.3 วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

สรุป

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกองทุนรวมในระดับชาติ เพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกแห่ง ชุมชนละ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนบริหารจัดการเอง ภายใต้ปรัชญาการร่วมคิดและดำเนินการ โดยกระบวนการประชาสังคม และการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน เพื่อนำไปสู่การสร้างสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบต่อไป

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วย

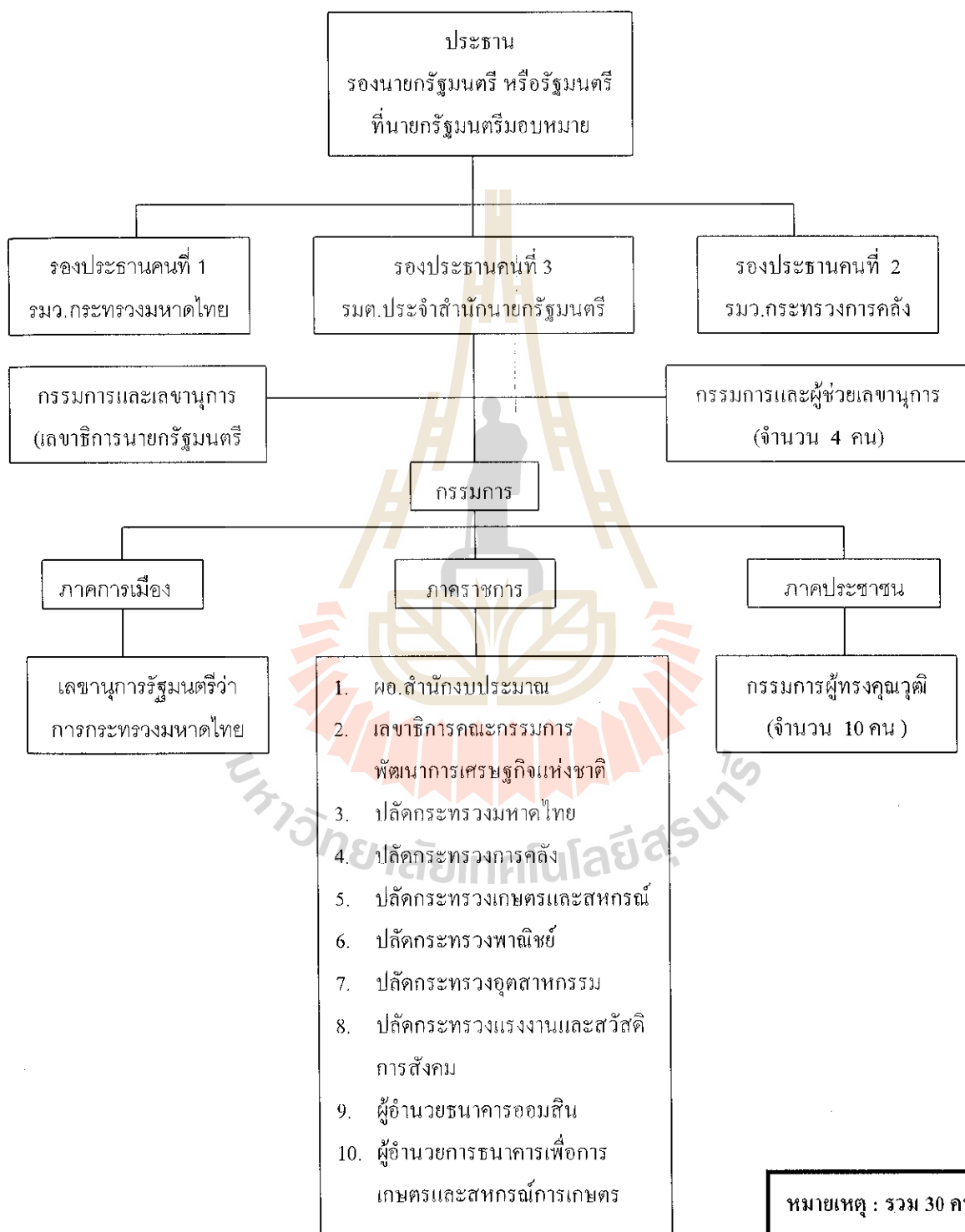
1) นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานคนที่ 1-3 ตามลำดับ ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกิน 10 คน ผู้ช่วยเลขานุการไม่เกิน 3 คน และที่ปรึกษาอีก 3-7 คน

2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

3) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การดำเนินงาน เพื่อให้กองทุนไปปฏิบัติตามและนอกจากนี้ยังมีอำนาจในการออกระเบียบในเรื่องการจัดตั้งและการจดทะเบียนกองทุนหมู่บ้าน การเลิกหรือการรวมกองทุนหมู่บ้าน คุณสมบัติและการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน อำนาจหน้าที่และการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งการเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีโครงสร้างดังนี้
 แผนภาพที่ 1 โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

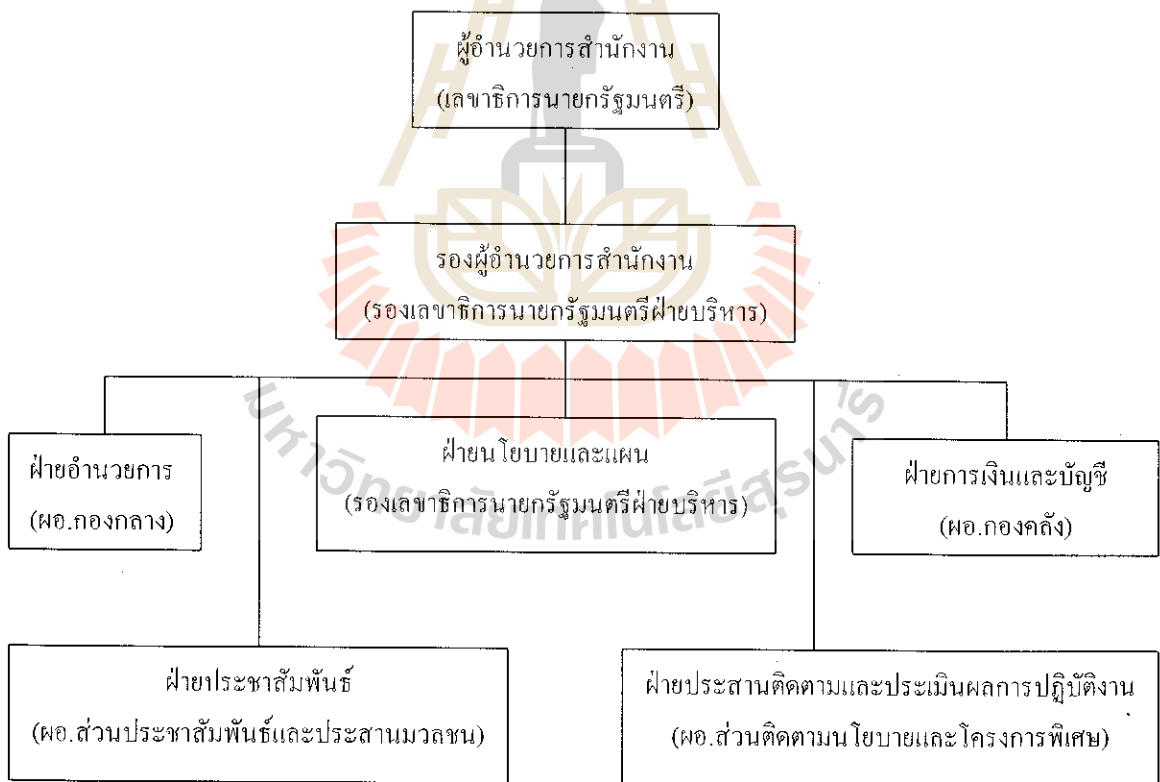
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุน และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. การจัดทำร่างกฎหมาย เสนอต่อ ครม.
4. กำหนดแผนงาน ออกระเบียบ ข้อบังคับ
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรร

ประโยชน์ของกองทุน

6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
9. การรายงานผลการดำเนินงาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีโครงสร้างดังนี้

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นสำนักงานเลขานุการ
2. ปฏิบัติงานธุรการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ
4. ประชาสัมพันธ์การจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการประชาสัมพันธ์กับส่วนราชการและองค์การต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน
6. จัดให้มี หรือ สนับสนุนให้มีการประชุมและฝึกอบรมบุคลากร
7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลต่อคณะกรรมการ
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี
11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

- 1) จะต้องมีการเวียนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม
- 2) การเลือกคณะกรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตาม ข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 3) เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความเสียสละ รับผิดชอบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่ติดการพนัน ไม่มีประวัติเสียด้านการเงิน และยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
- 4) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

5) เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยในหมู่บ้านติดต่อกันไม่น้อยกว่า 2 ปีก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

6) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ หรือเสมือนคนไร้ความสามารถ

9) ไม่เป็นผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่เป็นเหตุให้เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

10) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือไม่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

11) ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก ให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

4. การขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริงสำหรับหมู่บ้าน และชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กระบวนการคัดเลือกกรรมการเป็นไปตามระเบียบกำหนดไว้
- 2) คุณสมบัติกรรมการ ตามระเบียบกองทุนฯ
- 3) ความรู้ประสบการณ์และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ
- 4) มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุนฯ
- 5) การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุนฯ
- 6) สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน
- 7) มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนฯ

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโตนคร หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา มีดังต่อไปนี้

- 1) ที่ตั้ง ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 26 หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา
- 2) วัตถุประสงค์

- ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการต่าง ๆ อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพ ในหมู่บ้านและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตเพื่ออุตสาหกรรมให้สินค้ามีคุณภาพดีขึ้น

- จัดหาเงินทุนหรือสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อประกอบอาชีพหรือการใช้จ่ายเงินที่จำเป็น
- รับเงินฝากจากสมาชิก
- ส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เยาวชนเกษตร กลุ่มกิจกรรม หรือกลุ่มอาชีพ ฯลฯ ที่มีในท้องที่ดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านโตนคร หมู่ 10
- ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกที่ต้องกบฏเกี่ยวกับอาชีพตลอดจนจัดสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน
- ส่งเสริมการประหยัด การช่วยเหลือตัวเอง และการร่วมมือช่วยเหลือกันในหมู่บ้าน
- ส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวสมาชิก ทั้งการศึกษา การพละนันทน์ และจิตใจให้เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ และสังคมที่สันติสุข

3) แหล่งที่มาของกองทุน

- เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
- เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาวะผูกพัน
- เงินกู้ยืม
- ดอกผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
- เงินค่าหุ้น
- เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ

4) คุณสมบัติของสมาชิก

- เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ อายุไม่เกิน 65 ปี

- ต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ดำเนินการของกองทุนไม่น้อยกว่าสองปี และต้องอาศัยอยู่ในท้องที่ดำเนินการของกองทุนจริง ๆ ไม่น้อยกว่าสองปี

- ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด
- สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านจะต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือได้รับการมอบอำนาจให้บุคคลในครอบครัวคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่แทน และต้องเป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

5) การรับสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ ต้องยื่นใบสมัครตามแบบที่กำหนดไว้ต่อคณะกรรมการดำเนินการ เมื่อคณะกรรมการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่พอใจแล้วว่ามีคุณสมบัติและลักษณะถูกต้องตามข้อ 4 และเข้าใจข้อบังคับของกองทุนบ้านโหนด หมู่ 10 และเห็นสมควรรับเป็นสมาชิกได้

- ผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า คนละ 50 บาท และค่าหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

6) การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
 - ลาออก
 - ขาดคุณสมบัติและลักษณะตามข้อ 4
 - ย้ายที่อยู่ออกจากหมู่บ้าน
 - ถูกให้ออกจากกองทุนหมู่บ้าน
1. กรณีที่สมาชิกกองทุน ภูเงินไปแล้วทำผิดสัญญาของกองทุนหมู่บ้าน
 2. ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดชั้นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
 3. จงใจฝ่าฝืนข้อบังคับ หรือระเบียบ หรือมติที่ประชุมใหญ่ของกองทุนหมู่บ้านหรือประพฤติ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เห็นว่าไม่ซื่อสัตย์ หรือเป็นปฏิปักษ์ หรือเสื่อมเสียต่อกองทุนหมู่บ้านไม่ว่าโดยประการใด ๆ

7) โอนหุ้น ซึ่งตนถืออยู่ในกองทุนหมู่บ้านไปหมดแล้ว

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ คณะกรรมการต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงิน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1) สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการ กู้เงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุน พิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการกองทุนกำหนด

2) คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

- ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนด ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

- การอนุมัติเงินกู้ถูกเงิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3) ในกรณีคณะกรรมการกองทุนมีอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมด หรือบางส่วนให้ บันทึกรายการเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้เงินตลอดจนเงื่อนไขและ รายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

- ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทน คณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

- ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชี ออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

- การโอนเงินเข้าบัญชีตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ที่ผ่าน การพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4) คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตาม หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กองทุนกำหนด

5) ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โคนคำนึงถึงจรรยาบรรณ และสภาพ เศรษฐกิจ และสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือ ค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

6) กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่ง สัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระแล้วเสร็จสิ้น ภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

- การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคารและนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้ หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

7) ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้ พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาขี้มเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบ หรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

- คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้อย่างหนึ่งรายใดก็ได้ เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก ด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

8) ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ขี้มเงิน หรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้ นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญา และเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

- ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ขี้มเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวัน หลังจากวันยกเลิกสัญญา

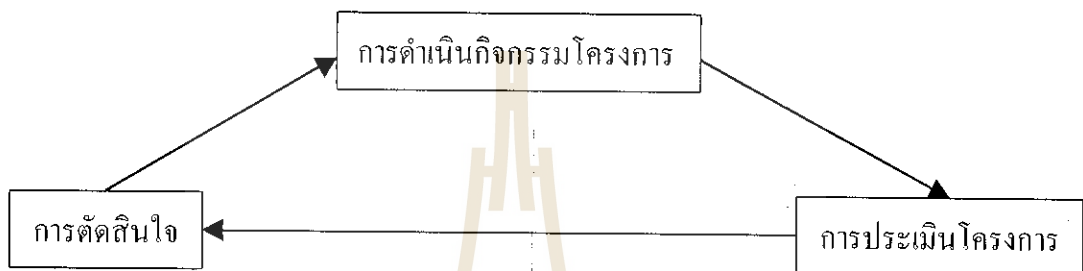
- สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิก มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

(รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในภาคผนวก)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

7.การประเมินโครงการรูปแบบการประเมินชีพโฟมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพโฟมเดล (ชุดวิชาประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89-91) แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพโฟมเดลของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) สตัฟเฟิลบีมกล่าวว่า “การประเมินการของกระบวนการหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทำให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวคิดพื้นฐาน คือ

แผนภาพที่ 3 ความคิดพื้นฐานการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

และสตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมิน ว่ารูปแบบการประเมินชีพโฟม (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะประเมิน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงให้การดำเนินงานในช่วงต่อไป มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

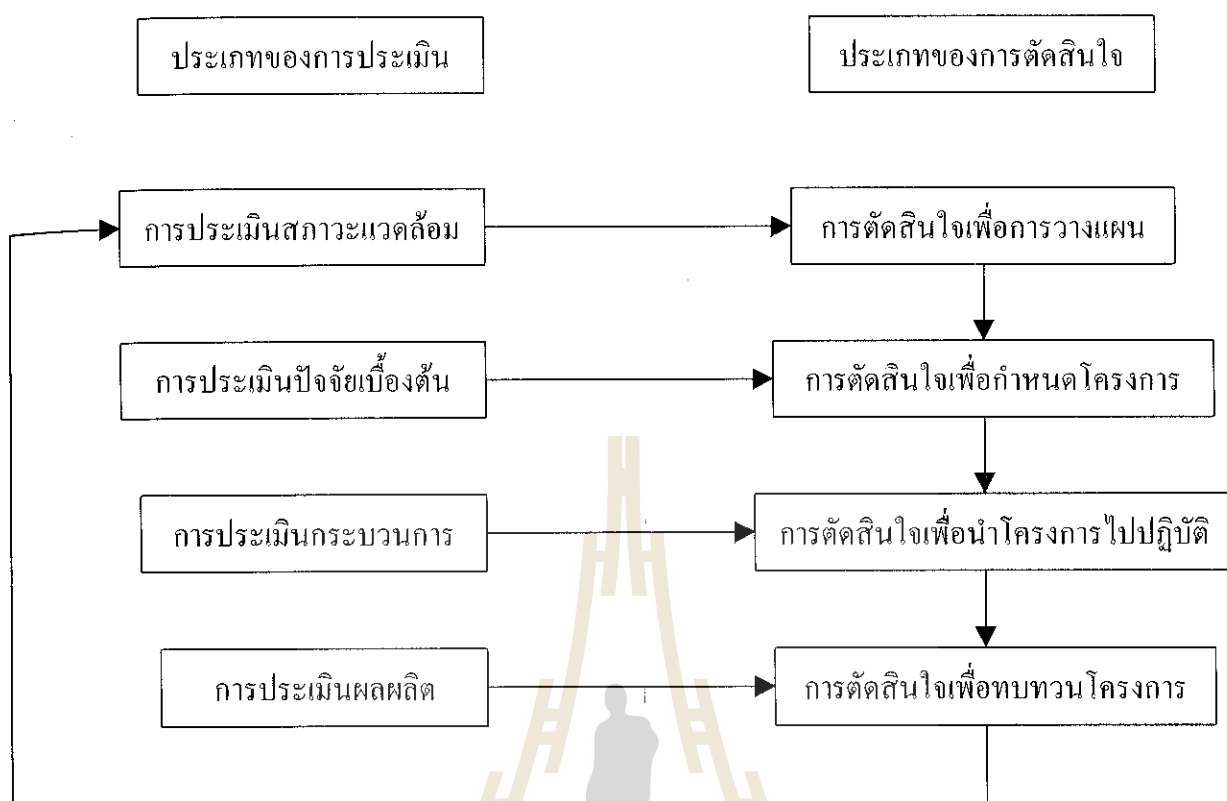
นอกจากนี้ ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1) การตัดสินใจเพื่อวางแผน (Planning Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อม ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงการของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงการของแผนการและขั้นตอนของแผนการดำเนินของโครงการ

2) การตัดสินใจ เพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผน และปรับปรุงแก้ไข การดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

3) การตัดสินใจ เพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป และสตีฟเฟิลบีมได้นำเสนอแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจ และประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตาร์ทอัพ

8. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนกระทั่งระดับรัฐในการพัฒนาบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ รัฐบาลในยุคปัจจุบันโดยการนำของ พ.ต.ต.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเองของชุมชน หมู่บ้าน จนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน จึงมีนโยบายเร่งด่วนและได้แถลงการต่อสภาถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็กรวมครัวเรือน (สถาบันราชภัฏ : ศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้าน. 2545)

กองทุนหมู่บ้านเป็นจุดปลูกเร้ากระแสการพัฒนาคน และเชื่อมโยงความรู้ กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันที่ต้องทำให้บังเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และยอมรับว่ามีความเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้านร่วมกัน ทำให้เกิดความรู้สึกรักและหวงแหน ช่วยกันดูแลรักษาไว้เสมือนหนึ่งเป็นการประกาศเกียรติบัตรของชุมชนให้คนทั่วไปได้รับรู้ว่าชุมชนมีความสามัคคีเข้มแข็ง (ปรีดี โชติช่วง : กองทุนหมู่บ้านทุนแห่งจิตวิญญาณการอุ้มชูแบ่งปันกัน. 2545)

กองทุนหมู่บ้านคือโอกาสที่เปิดให้กับชาวบ้านได้มาร่วมแรง ร่วมใจกันสร้างความสามัคคี และการพึ่งพาตนเอง โอกาสดังกล่าวนี้หากได้มาแล้วจัดการไม่ดี ก็จะเป็นการเพิ่มหนี้ให้กับประเทศ และทำให้ความสามัคคีและการพึ่งพาตนเองที่ชุมชนเคยมีถูกทำลายลง สิ่งที่ควรคำนึงคือ ต้องไม่รีบเร่งดำเนินการเพียงเพื่อให้หมู่บ้านได้รับเงินล้านตาม ๆ กันไป การให้ชุมชนค่อย ๆ เรียนรู้กระบวนการพัฒนา โดยการศึกษจากหมู่บ้านต้นแบบเพื่อประกอบการเตรียมความพร้อมในชุมชนของตนเองจะทำให้เกิดประโยชน์มากกว่า (สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม : การจัดการกระบวนการหมู่บ้านต้นแบบ. 2545)

บทที่ 3
วิธีการประเมินโครงการ

วิธีการในการประเมินโครงการแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อ คือ

1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัด
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นการประเมินเชิงระบบ การประเมินเชิงระบบนั้น ในภาษาอังกฤษใช้เรียกกันอยู่หลายคำ เช่น System Theory , System Approach เป็นต้น การประเมินเชิงระบบนั้นมีแนวคิดของนักประเมินดังนี้

1.แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 84) (Tyler's Rationale and Model of Evaluation) กล่าวว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้”

กรอบแนวคิดของการประเมินของไทเลอร์ จำแนกได้เป็น 6 ส่วน

- 1.1 การประเมินจุดประสงค์
- 1.2 การประเมินการเรียนรู้
- 1.3 การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ
- 1.4 การประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.5 การประเมินผลลัพธ์ของโครงการ
- 1.6 การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

สรุป การประเมินของไทเลอร์ เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ จะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2.แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสคริพเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 85-86) กล่าวว่า “การประเมินที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน”

กรอบแนวความคิดการประเมินของสคริพเวน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

- 2.1 การประเมินเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ใช้เป้าหมายของโครงการในการพิจารณาว่าการดำเนินการนั้นบรรลุเป้าหมายของโครงการหรือไม่ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ
 - 1) การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) เพื่อหาข้อและข้อบกพร่องในระหว่างดำเนินการโครงการ เพื่อนำไปเป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินการโครงการระยะต่อไป
 - 2) การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) คือผลผลิตที่เกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้วเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงโครงการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้ประสบผลสำเร็จ

2.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายหลัก เป็นการประเมินที่ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายเท่านั้น แต่จะนำผลกระทบอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาในการตัดสินใจคุณค่าด้วยระบบคุณธรรม

นอกจากนั้น สคริพเวน ได้จำแนกการประเมินตามสิ่งที่ประเมินออกเป็น 2 ลักษณะ

1.) การประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น จุดประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหา เป็นต้น การประเมินวิธีนี้เป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มดำเนินการ

2.) การประเมินความคุ้มค่า (Payoff Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโครงการ

3. แนวคิดของอัลกิน (Alkin's Concept of Evaluation) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 87-88) กล่าวว่า “การประเมิน คือ กระบวนการคัดเลือก การประมวลผลข้อมูล และการจัดระบบสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำข้อมูลเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ

กรอบแนวคิดการประเมินของอัลกิน แบ่งออกเป็น 5 ส่วน

3.1 การประเมินระบบ เพื่อกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ

3.2 การประเมินวางแผนโครงการ เป็นการประเมินเพื่อหาแนวทางที่จะส่งเสริมให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์

3.3 การประเมินระหว่างดำเนินการ เป็นการประเมินเพื่อหารูปแบบ แนวทาง หรือข้อเสนอแนะในการที่จะส่งเสริมให้โครงการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี ความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา หน้า 89-91) ซึ่งเป็นแนวความคิดของ (Stufflebeam's CIPP Model) กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ”

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่จะประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่า “รูปแบบการประเมินแบบซีพี” (CIPP Model) ที่มาจากภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นการประเมิน มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร เช่น จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินงานที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินงานช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

จากแนวคิดและรูปแบบการประเมินซิป ของสตีฟเฟิลบีม ที่หลักสูตรกำหนดให้ใช้แนวความคิดแบบ CIPP Model แล้วสิ่งหรือข้อมูลที่จะต้องนำมาประเมินร่วมกัน นั้นมาจากองค์ประกอบภายในกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ CIPP Model ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยการประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C = Context	I = Input	P = Process	P = Product
ระดับหมู่บ้าน	<p>C1-ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3-สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4-วัฒนธรรมประเพณี</p> <p>C5-โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร</p> <p>C6-ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและกฎปัญหาท้องถิ่น</p> <p>C7-โครงการที่ผ่านมา</p> <p>C8-ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ (ปรัชญา, วัตถุประสงค์ หลักเกณฑ์การประเมินความพร้อม , ระเบียบต่าง ๆ)</p> <p>I2-การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ , ระดับจังหวัด , ระดับอำเภอ)</p> <p>I3-คณะกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง</p> <p>I4-คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน (การได้มา, คุณสมบัติ)</p> <p>I5-การเตรียมความพร้อม/ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการฯ</p> <p>I6-เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7-เงินทุนสะสมอื่น ๆ ตามระเบียบหมวด 6 ข้อ 23(2-18)</p> <p>I8-บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>PC1-การจัดระเบียบกองทุนหมู่บ้าน (ทุกหมู่บ้าน)</p> <p>PC2-การจัดทำเอกสารการขอขึ้นทะเบียน</p> <p>PC3-ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>PC4.1=การรับสมัคร</p> <p>PC4.2=การหมดสมาชิกภาพ</p> <p>PC4.3=ประเภทสมาชิก</p> <p>PC4.4=การทำทะเบียนสมาชิก</p> <p>PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>PC5.1=ขั้นตอนการขอกู้</p> <p>PC5.2=การคัดเลือกผู้กู้</p> <p>PC5.3=การโอนเงินให้ผู้กู้</p> <p>PC5.4=การรับชำระหนี้</p> <p>PC6-การส่งเสริมการใช้เงินกู้</p> <p>PC6.1=การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <p>PC6.2=การช่วยเหลือตลาด</p> <p>PC7-การตรวจสอบใช้เงินกู้</p> <p>PC8-การจัดทำรายงานแลเผยแพร่ผลการดำเนินงาน</p> <p>PC9-การจัดสรรผลประโยชน์</p> <p>PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน</p>	<p>PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน</p> <p>PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้</p> <p>PD3-ยอดเงินที่ให้ผู้กู้</p> <p>PD4-จำนวนผู้ชำระเงินผู้ตามกำหนด</p> <p>PD5-ยอดเงินชำระคืน</p> <p>PD6-กองทุนสะสม</p> <p>PD7-การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>PD8-ทัศนคติของกองทุนต่อชุมชน</p> <p>PD9-การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้</p> <p>PD10-การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง</p> <p>PD11-ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>

หน่วยการ ประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C = Context	I = Input	P = Process	P = Product
ระดับรายบุคคล (ผู้รู้)	C9-อาชีพเดิม C10-สมาชิกในครอบครัว C11-สภาพการอยู่อาศัย C12-รายได้ของครอบครัว C13-หนี้สินของครอบครัว ก่อนกู้เงินกองทุน	I9-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ I10-จำนวนเงินลงทุนนอก เหนือจากเงินกู้ I11-วัตถุประสงค์การกู้เงิน ตามโครงการ I12-สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และวัสดุดิบ ในการประกอบอาชีพ I13-ความรู้และทักษะในการ ประกอบอาชีพ I14-จำนวนแรงงาน	PC11-การใช้จ่ายเงิน PC12-การหาความรู้เพิ่มเติม PC12-การหาตลาด PC13-การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	PD12-ผลที่ได้รับตาม วัตถุประสงค์ของผู้รู้ PD12.1=ผลโดยตรง PD12.2=ผลโดยอ้อม

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการหาข้อมูลในการทำการประเมิน ได้แก่ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกภายในชุมชน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโตนด หมู่ 10

2.1 “ประชากร” (Population) ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ มีความหมายว่า (ชุดวิชาการ วิจัยชุมชน, 2544 : 174-178) กลุ่มทั้งหมดของสิ่งมีชีวิตที่ต้องการศึกษาวิจัย อาจเป็นบุคคล องค์กร หน่วยการปกครอง หรือสิ่งมีชีวิต ซึ่งสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ จัดแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ประชากรแบบจำกัด (Finite Population) แจกแจงประชากรได้แน่นอน
- 2) ประชากรไม่จำกัด (Infinite Population) ไม่สามารถแจกแจงนับเป็นจำนวนที่แท้จริง

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample or Sampling Group) กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรมาเป็นตัวแทนของประชากรที่จะศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ย่อมเป็นผลการศึกษาจากประชากรด้วยกัน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประชากร คือ

- 1) วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากร
- 2) ขนาดกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

การดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถทำได้ 2 แนวทาง คือ ศึกษาทุกหน่วยของ ประชากร (Census) เก็บข้อมูลจากทุกหน่วยโดยไม่มีข้อยกเว้น และศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง (Sample Survey) มีการกำหนดประชากรที่จะศึกษาไว้ชัดเจนแล้วซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี

ประชากรที่ผู้ทำสารนิพนธ์ใช้ในการศึกษาวิจัยการประเมินโครงการ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านโดนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

(1) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	15	คน
(2) สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน	51	คน
- สมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	จำนวน	41	คน
- สมาชิกทั่วไป	จำนวน	10	คน
(3) ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิก	จำนวน	30	คน
(4) ผู้นำชุมชน ผู้นำอาวุโส	จำนวน	15	คน
(5) ข้าราชการเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	2	คน

3 ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวแปร (Variable) คือ (ชุดวิชาวิจัยชุมชน, 2544 : 163-165) สิ่งที่ศึกษาเพื่อหาคำตอบ ตัวอย่างตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ เพศ รายได้ การศึกษา อาชีพ เจตคติ ฯลฯ ค่าตัวแปรซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะ เรียกสิ่งที่มีค่าเดียวว่า ค่าคงที่ (Constant) สิ่งที่มีค่าเปลี่ยนแปลงหลายค่าหรือมีค่าไม่คงที่ เรียกว่า (Variable)

ตัวชี้วัด (Indicators) คือ (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2544 : 66) ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา มีทั้งลักษณะในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

- การกำหนดค่าตัวชี้วัดเชิงปริมาณ การกำหนดค่าที่เป็นตัวเลข โดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย เช่น ร้อยละ อัตราส่วน จำนวน ค่าเฉลี่ย

- การกำหนดตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ เป็นการระบุความคิดเห็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ตัวชี้วัดทั้ง 2 ระบบมีความเชื่อมโยงกัน ความสำเร็จของโครงการต้องประเมินทั้ง 2 ระบบ เพราะถ้าหากการดำเนินงานสำเร็จทำให้มีรายได้ในการชำระเงินกู้ก็จะเป็นไปตามระบบ ตรงต่อเวลา ทำให้มีเงินที่ได้กลับไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านที่ต้องการจะกู้ได้อีกทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน

จากกรอบความคิดทฤษฎี CIPP MODEL เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบได้แก่

1.1 Context Evaluation : C คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม (บริบท)

1.2 Input Evaluation : I คือ การประเมินปัจจัยนำเข้า

1.3 Process Evaluation : P คือ การประเมินกระบวนการ

1.4 Product Evaluation : P คือ การประเมินผลผลิต

ทั้งระดับหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation : C) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล การประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C1-ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	1.ที่มาของชื่อหมู่บ้าน 2.คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากไหน และเหตุใดจึงอพยพมา 3.สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน 4.อาชีพเดิม (หลัก/รอง) 5.อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ 6.อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น 7.การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค	1.ผู้นำชุมชน 2.ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3.ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4.ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2.ศึกษาจากเอกสาร
C2-สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1.ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2.อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น 3.แผนที่หมู่บ้าน	1.ข้อมูลจากเอกสาร 2.หมู่บ้าน 3.ผู้นำชุมชน	1.ศึกษาจากเอกสาร 2.สังเกต 3.สัมภาษณ์

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน C3- สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน จำนวนที่ทำเกษตร จำนวนที่ทำกินเฉลี่ย จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน) โรคที่เจ็บป่วย สถานที่รักษามือเจ็บป่วย 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน สถานีอนามัยตำบล โรงเรียน เกษตรตำบล หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 สังเกต
C4- วัฒนธรรมประเพณี	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนวัด/โบสถ์ จำนวนพระ/เณร ภาษาพื้นบ้าน ประเพณีที่สำคัญ ความเชื่อด้านต่างๆ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 ศึกษาจากเอกสาร สังเกต
C5- โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน จำนวนและสภาพทรัพยากร 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน หมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 สังเกต
C6- ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 สังเกต
C7- ความเข้มแข็งของหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การช่วยเหลือกัน การยกย่องคนทำความดี โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง การรวมกลุ่ม 	<ol style="list-style-type: none"> ชาวบ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 ครั้งที่ 1 และ 2 <p>ข้อมูลดิบจำนวน 30ครัวเรือน</p>

	9.การประชุม/เสวนา 10.การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11.มีผู้นำที่มีคุณธรรมยุติธรรม 12.การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน		
ระดับรายบุคคล C9-อาชีพเดิม	1.อาชีพหลัก/รอง 2.ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัวหรือไม่) 3.ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C10-สมาชิกในครอบครัว	1.สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวนอายุ, สถานภาพสมรส, ระดับการศึกษา, ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว, การมีงานทำ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C11-สภาพการอยู่อาศัย	1.มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ 2.สังเกต
C12-รายได้ของครอบครัว	1.รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2.ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
C13-หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน	1.จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2.สาเหตุของการมีหนี้สิน	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

2. การประเมินปัจจัย (Input Evaluation : I) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัยนำเข้า

ระดับหมู่บ้าน I1-นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบสำนักนายก 2. รายละเอียดของกองทุนหมู่บ้าน	1. ระเบียบสำนักนายก 2. ระเบียบที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	1. ศึกษาจากเอกสาร
I2-การประชาสัมพันธ์	1. ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ 2. ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ 3. ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ 4. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน 3. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 4. ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน 5. เอกสารประชาสัมพันธ์	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
I3-คณะอนุกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะอนุกรรมการ 2. องค์ประกอบคณะอนุกรรมการ 3. สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน 4. การปฏิบัติหน้าที่	1. พัฒนาชุมชน 2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I4-คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. จำนวน 2. คุณสมบัติ 3. วิธีการได้มา 4. การพ้นจากตำแหน่ง 5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	10. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร
I5- การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชาวบ้าน	1. วิธีการในการเตรียมความพร้อม 2. เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม 3. จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม 4. หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน 4. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3 , บร.9 2. สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
I6-เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
I7-เงินทุนสะสมอื่น ๆ	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและการเก็บรักษา 2. เงินทุนสะสมอื่น ๆ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
I8-บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร

ระดับรายบุคคล I9-จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I10-จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1.จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2.ที่มาของเงินกู้	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I11-วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1.วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I12-สถานที่วัสดุ อุปกรณ์และวัสดุคิบในการประกอบอาชีพ	1.สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2.วัสดุ อุปกรณ์ ในการประกอบอาชีพ 3.วัสดุคิบในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
I13-ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1.ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14-จำนวนแรงงาน	1.จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PC1-การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.กระบวนการในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2-การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	1.กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2.ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์
PC3-ระบบบัญชีกองทุน	1.จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) 2.ชื่อบัญชี ท่าน บัญชีลูกหนี้ บัญชีเงินตั้งจะ 3.ความเป็นปัจจุบัน	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีกองทุน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

	4.ผู้จัดทำ 5.ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ		
PC4-กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก กองทุน PC4.1-การรับสมัครสมาชิก	1.ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล 2.ค่าธรรมเนียมการสมัครและเหตุผล 3.ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล 4.คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล 5.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3.ศึกษาจากเอกสาร
PC4.2-การหมดสภาพสมาชิก	1.การหมดสภาพสมาชิกและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 3.ศึกษาจากเอกสาร
PC4.3-ประเภทสมาชิก	1.การกำหนดประเภทสมาชิกและเหตุผล		
PC4.4-การทำทะเบียนสมาชิก	1.ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC5-กิจกรรมเกี่ยวกับกองทุน PC5.1-ขั้นตอนการขอกู้	1.ขั้นตอนในการขอกู้ 2.เอกสารประกอบการขอกู้ 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4.เอกสารโครงการขอกู้	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2-การคัดเลือกผู้กู้	1.หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและเหตุผล 2.วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC5.3-การโอนเงินให้ผู้กู้	1.ขั้นตอนในการโอนเงิน 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3.หลักฐานการโอนเงิน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4-การชำระหนี้	1.ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ส่ง	1.สัมภาษณ์

		เงินคืน 3.เอกสารในการส่งเงินคืน	
PC6-การส่งเสริมการใช้เงินกู้ PC6.1-การแนะนำวิธีทำธุรกิจ	1.ผู้แนะนำ 2.ประเด็นในการแนะนำ 3.วิธีการแนะนำ 4.จำนวนครั้งในการแนะนำ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาระณ์
PC6.2-การช่วยเหลือ	1.ผู้ช่วยเหลือ 2.วิธีการในการส่งเสริม 3.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาระณ์
PC7-การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	1.ผู้ทำการตรวจสอบ 2.วิธีการตรวจสอบ 3.จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 4.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาระณ์
PC8-การจัดทำรายงานและเผยแพร่การดำเนินงาน	1.ประเภทรายงานที่จัดทำ 2.ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3.วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.สมาชิกฯ และชาวบ้าน 3.เอกสารการจัดทำ	1.สัมภาระณ์ 2.สังเกต 3.ศึกษาจากเอกสาร
PC9-การจัดสรรประโยชน์	1.สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาระณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร
PC10-การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	1.ประเภทเครือข่าย 2.กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่าย 3.วิธีการสร้างเครือข่าย 4.ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมเครือข่าย 5.ประโยชน์ที่ได้รับจากการสร้างเครือข่าย 6.ปัญหาอุปสรรค	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัณฑิตกองทุน 3.สมาชิกกองทุน	1.สัมภาระณ์ 2.สังเกตแบบมีส่วนร่วม
ระดับรายบุคคล PC11-การใช้จ่ายเงินกู้	1.รายละเอียดของการใช้จ่าย	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2.บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1.สัมภาระณ์ตามแบบ บร.11 2.ศึกษาจากเอกสาร 3.สัมภาระณ์เพิ่มเติม
PC12-การหาความรู้เพิ่มเติม	1.วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สังเกตจากการเสนาตามแบบ บร.6

PC13-การหาตลาด	1.วิธีการหาตลาด 2.ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1.สัมภาษณ์
PC14-การทำบัญชี	1.การจัดทำบัญชี(มี/ไม่มี) 2.ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1.สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2.บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1.สัมภาษณ์ 2.ศึกษาจากเอกสาร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน PD1-จำนวนสมาชิกกองทุน	1.จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน) 2.จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น / ลดลง 3.เหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น / ลดลง	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.สัมภาษณ์เพิ่มเติม 3.ศึกษาจากเอกสาร
PD2-จำนวนผู้ได้เงินกู้	1.จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้ 2.จำนวนผู้ยื่นกู้และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง 3.จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 4.จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ จำนวนตาม บร.4 ข้อ 5	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD3-ยอดเงินที่ให้กู้	1.ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และยอดเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง 2.ยอดเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้ทั้งหมด 3.ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ จำนวนตามแบบ บร.4 ข้อ 5	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD4-จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1.จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด 2.จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนดและเหตุผล	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร
PD5-ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1.ยอดเงินที่มีการชำระคืน จำนวนเป็น เงินต้น ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1.คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2.บัญชีคุมลูกหนี้	1.สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2.ศึกษาจากเอกสาร

PD6-กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสมแยกประเภทตาม I7 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD 7-การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ไม่ใช่เงินไม่เงินไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช่เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8-ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน	1. ทัศนคติต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก / ลบ 2. ทัศนคติต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก / ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9-การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้(หลังจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุนฯ
PD10-การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10
PD11-ความเข้มแข็งของชุมชนเกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม / เสวนาสม่ำเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนแก้ปัญหาชุมชน	1. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และ บร.7 จำนวน 30 ครัวเรือน 2. สังเกต

	ชน 13.ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของ ชุมชนตามทัศนะของชาวบ้าน		
ระดับรายบุคคล PD 12 -ผล ที่ได้ ตาม วัตถุประสงค์ของการคู่ PD12.1-ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 1.ประสบความสำเร็จ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.2-ผลโดยอ้อม	2. การยอมรับจากชุมชน		1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตามแบบ นร.10

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษานานโดนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินไว้ 4 ประการ ตามที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 และการดำเนินการโดยใช้รูปแบบชีพพี ซึ่งมีตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลดังรายละเอียดหัวข้อที่ 3 ข้างต้น เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน สามารถนำมาใช้ในการตอบประเด็นต่าง ๆ ของวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้ทำสารนิพนธ์จึงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของการประเมินกับ ตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์การประเมินกับตัวชี้วัดตามรูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์การประเมิน	องค์ประกอบการประเมิน			
	C	I	P	P
1.เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการเงินกองทุนจำนวน 1 ล้านบาท				
1.1การมีเงินกองทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการสมาชิก		I6, I7,I9	PC5,PC9	PD1
1.2ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน		I4	PC1-9	
1.3การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และ คิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง			PC1-14	PD9-10
การสร้างศักยภาพของตนเองและการสร้างเศรษฐกิจ แบบพอเพียง				
1.4เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน		I2,I5,I9	PC10	PD2-6
1.5ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้าน เศรษฐกิจและสังคม			PC10	PC8, PC10
2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน และผล กระทบที่มีต่อโครงการตามข้อ 1	C1 - 8	I1 - 14	PC1 - 14	PD8
3.เพื่อศึกษาว่ามีการสร้างเครือข่ายขององค์กรเพื่อการเรียนรู้ ใดบ้าง และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและ ระหว่างหมู่บ้าน / ตำบล		I3, I8	PC10	PD9
4.เพื่อศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะ ของประชาชนและที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง	C8			PD11

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูล
เพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน (บร.1)
- 2) แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2)
- 3) แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
(บร.3)
- 4) แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (บร.4)
- 5) แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (แบบ บร.5)

- 6) แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (แบบ บร.6)
- 7) แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนคติของประชาชน (บร.7)
- 8) โครงการธุรกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (เขียนแผนธุรกิจผู้ประกอบการ SME (บร.8)
- 9) แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (บร.9)
- 10) แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (บร.10)
- 11) แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี (บร.11)
- 12) การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (บร.12)
- 13) แบบสัมภาษณ์เพิ่มเติม
- 14) กล้องถ่ายรูป
- 15) สมุดบันทึก
- 16) เอกสารที่เกี่ยวข้อง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2544) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย หรือจากเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้จัดทำสารนิพนธ์ได้ใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Source) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Source)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

- 1) การสังเกตและการบันทึก
 - การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม
- 2) การสัมภาษณ์
 - การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง (บร.)
- 3) การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน
- 4) การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) (ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา, 2544) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่ได้ออกมาทำให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อความเข้าใจต่อการแปรความและสรุปความ

6.1 การวิเคราะห์ มี 2 ประเภท ได้แก่

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นตัวเลข สรุปโดยใช้ค่าสถิติเพื่อนำไปตอบคำถามที่ต้องการ

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นข้อมูลที่เป็นข้อความ การเขียนบรรยายความคิดเห็นในระดับที่กำหนด โดยการสรุปประมวลความคิดเพื่ออธิบายในประเด็นที่ต้องการ

6.2 การจำแนกข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาได้ เช่น จำนวนของประชากรทั้งหมด จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รายได้ของประชากร จำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้

ในแบบ บร.2 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ สรุปลงในแบบ บร.7 อีกครั้ง

6.3 การจำแนกข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์ในเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ ของกลุ่มเป้าหมายที่ไปสัมภาษณ์ในหมู่บ้าน สมาชิกมีความเข้าใจในระเบียบกองทุนเพียงใด การเข้ามาติดตามประเมินโครงการต่าง ๆ ที่เข้ามาภายในหมู่บ้านดีหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งแบบในการติดตามสัมภาษณ์ ได้แก่ บร.3 และ บร.9

ข้อมูลเชิงคุณภาพจะได้รับการฟัง สังเกต ก็ได้ จะเป็นข้อมูลที่แท้จริง การสังเกต พฤติกรรม ความคิดเห็นของชาวบ้าน ซึ่งทำแล้วบันทึกในภายหลัง

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

หลังจากผู้ทำสารนิพนธ์ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวชี้วัดต่าง ๆ ซึ่งประยุกต์จากรูปแบบการประเมินแบบชีพีร์ ดังกำหนดรายละเอียดไว้ในบทที่ 3 เมื่อนำมาวิเคราะห์โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการประเมินครั้งนี้ ผลการประเมินแบ่งได้เป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน
- ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม
- ตอนที่ 3 ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้
- ตอนที่ 4 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1) ความยากจนของประเทศ

จากปี 2540 ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทย ปัญหาความยากจนกลับเพิ่มสูงขึ้น โดยมีคนยากจนทั้งหมด 8.2 ล้านคน จากประชาชนทั่วประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545) และคนยากจนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการถูกเลิกจ้าง ว่างาน การอพยพแรงงานจากเมืองสู่ชนบท เกิดภาวะความยากจน การลดลงของรายได้ และคุณภาพชีวิต และช่องว่างคนในเมืองและคนในชนบทยิ่งห่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนยากจนที่ขาดเงินทุนและทักษะในการประกอบอาชีพรวมทั้งองค์กรชุมชน อาชีพขาดทักษะหรือประสบการณ์ในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงธุรกิจกับตลาดภายนอก รวมทั้งการผลิตภายใต้เงื่อนไขของการค้าเสรีเพื่อการส่งออก

ภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ความมั่นคงในอาชีพ / รายได้ ทำให้ผู้ที่อยู่ในวัยแรงงานอพยพไปทำงานทำงามสถานที่ต่าง ๆ เด็กและผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ชุมชนขาดความเข้มแข็ง คนและสังคมขาดจริยธรรมในชีวิต ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาโสเภณี ยาเสพติด โรคเอดส์ ฯลฯ เริ่มมีแนวโน้มความรุนแรงสูงขึ้น ตลอดจนเยาวชนบางส่วนขาดโอกาสทางการศึกษาต่อ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้เยาวชนบางส่วนหันไปสู่อายุมุขต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในชุมชนและสังคม

2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง (SMEs)

นโยบายของรัฐบาลได้มุ่งเน้นส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SME) ด้านเงินทุนโดยรัฐบาลมุ่งหวังว่าหากสามารถส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการประกอบการของ SMEs ให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพแล้ว วิสาหกิจเหล่านี้จะเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตได้อย่างรวดเร็วและเป็นการสร้างพื้นฐานความมั่นคงยั่งยืนให้ระบบเศรษฐกิจไทยในอนาคตเนื่องจากวิสาหกิจร้อยละ 98 (กระทรวงการคลัง, 2541) เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (รวมขนาดเล็กไว้ด้วย) วิสาหกิจเหล่านี้ประกอบด้วยธุรกิจประเภทต่าง ๆ อยากรหลากหลายที่มีขนาดต่าง ๆ กัน และทำหน้าที่เชื่อมโยงกันทำให้ระบบเศรษฐกิจเคลื่อนไหวอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นภาคการผลิตที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจ

3) ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

ดุลการค้าในปี 2544–2545 ประเทศไทยเกินดุลเป็นมูลค่า 3,551.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเมื่อคิดเป็นเงินบาทเกินดุลมูลค่า 136,521.1 ล้านบาท โดยไทยเกินดุลการค้ากับสหรัฐอเมริกา อาเซียน และสหภาพยุโรป ส่วนญี่ปุ่นไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้า 3,820 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 174,020.3 ล้านบาท

4) สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ด้านเศรษฐกิจ - ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ดังจะเห็นได้จากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศมีรายได้จากการเพาะปลูก โดยเฉพาะการปลูกข้าว และพืชไร่ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของสภาพดินฟ้าอากาศของแต่ละพื้นที่ นอกจากการเพาะปลูกแล้วยังนิยมการเลี้ยงสัตว์ด้วย สัตว์ที่นิยมเลี้ยง คือ โคเนื้อ โคนม กระบือ เป็ดและไก่ ตลอดจนทำการประมง จึงเห็นได้ว่าการปลูกพืชไร่เสริม และการเลี้ยงสัตว์นี้เองที่จะเป็นตัวช่วยเสริมรายได้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น แต่การดำเนินการดังกล่าว ยังประสบกับปัญหาการถูกกดราคาผลผลิตจากพ่อค้าคนกลางประกอบกับเกษตรกรขาดความรู้ในการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพและปริมาณมาก พอที่จะช่วยลดหนี้สินจากการกู้ยืมเงินมาลงทุนปลูกพืชดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินของเกษตรกรตามมาในที่สุด

เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของคนในชนบทอยู่กับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์เท่านั้นทำให้บางครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ จึงได้มีการรวมกลุ่มกันประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้เพียงพอต่อการครองชีพ โดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ เช่น การทอผ้าไหม การจักสาน เป็นต้น

ด้านสังคม - สภาพทั่วไปประชากรส่วนใหญ่ของคนในชนบทสำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา สภาพสังคมของคนในชุมชนเป็นสังคมชนบทที่มีการเอื้ออาทร และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะพึ่งตนเอง และพึ่งพาคนในชุมชนเดียวกันได้ จึงต้องการคำแนะนำและช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน

วิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีและศาสนา - ประชากรส่วนใหญ่ในชนบทยังคงมีวิถีชีวิตที่พึ่งพาอาศัยกัน คนในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน รักสงบ และมีความสามัคคีกัน อีกทั้งยังรักษานับธรรมนิยมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้ดำรงสืบต่อไป เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของคนในชุมชนทั้งการรวมกันของคนในชุมชนทั้งการรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาหรือรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาชุมชน หรือดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

สภาพปัญหาทางสังคม - พบว่าชุมชนบางแห่งในชนบทยังประสบปัญหาด้านสุขภาพเนื่องจากขาดความรู้ด้านการป้องกัน และการรักษาสุขภาพที่ถูกต้อง บริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุข

ลักษณะ ปัญหาด้านยาเสพติดในชุมชน จึงเห็นว่าการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สศช., 2544)

ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน - เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของไทย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนาเพาะปลูกต่าง ๆ และการเลี้ยงสัตว์ มักประสบกับปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ และราคาไม่แน่นอน ขาดความรู้ ในการพัฒนาคุณภาพผลผลิตทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง และประสิทธิภาพการผลิตลดลง เกษตรกรประสบภาวะหนี้สินในการกู้ยืมเงินลงทุน เช่น ซื้อปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ ตลอดจนอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการผลิตก่อให้เกิดความเดือดร้อนและเป็นหนี้สินสูงขึ้น

บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่น - จากภาวะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนยากจนในสังคมชนบท เกิดภาวะความยากจนที่สูงขึ้น แรงงานถูกอพยพกลับสู่ชนบท เพราะถูกเลิกจ้าง ไม่มีอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตัวเอง และครอบครัว ส่งผลให้กระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ การลดลงของรายได้ ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวที่ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม - กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เริ่มเข้ามาอย่างหนึ่ง คือ กระแสชีวิตทำให้คนหันมาบริโภค ผลผลิตหรือหันมาใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากธรรมชาติ ทำให้คนในชุมชนเห็นคุณค่าของผลผลิตในชุมชน มีความต้องการพัฒนาผลผลิตของชุมชนให้สนองความต้องการของกระแสการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน ตลอดจนส่งผลให้รายได้ของคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น เช่น กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่หันมาใช้ภาชนะจักสาน อาทิ ตะกร้า กระบาย ที่ทำมาจากไม้ไผ่ และวัสดุธรรมชาติอื่น ๆ แทนผลิตภัณฑ์พลาสติก การบริโภคผักปลอดสารพิษ น้ำแปรรูปสมุนไพร น้ำแปรรูปจากผลไม้เพื่อสุขภาพกันมากขึ้น ทำให้หลายชุมชนหันมาเพิ่มมูลค่าของผลิตในชุมชน

2. บริบทระดับท้องถิ่น

1) ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้าน คนกลุ่มแรกที่เริ่มเข้ามาก่อตั้งเป็นชนพื้นเมืองชาวเขมร เชื่อว่าหมู่บ้านแห่งนี้มีอายุประมาณ 300 ปีเศษ จากการค้นพบซากวัดร้าง (เป็นวัดราษฎร์) ในสมัยโบราณวัดนี้ตั้งอยู่ท้ายบึงหัวทะเลมีอาณาเขตกว้างขวาง หัวบึงอยู่วัดหัวทะเลและวัดศาลา

ทอง ซึ่งอยู่ทางด้านประตูชัยณรงค์ (ประตูผี) ทิศใต้ของกำแพงเมืองนครราชสีมา บึงนี้เป็นที่กักเก็บน้ำสำหรับเลี้ยงตัวเมือง ส่วนปลายบึงหรือท้ายบึง ซึ่งเป็นทางน้ำไหลไปสู่ลำน้ำมูลติดกับหมู่บ้านโดนด บ้านพะไล บ้านพะเนา บ้านมะเรียง และบ้านพระพุทธร เมื่อธรรมชาติเปลี่ยนแปลงทำให้บึงมีกว้างใหญ่เริ่มต้นเงิน ประกอบกับการก่อสร้างทางรถไฟและถนนหนทาง ทำให้เกิดการปิดกั้นน้ำที่ไหลลงสู่บึงจนปริมาณน้ำน้อยลง จากบึงกลายเป็นหนองน้ำ ซึ่งรอบ ๆ หนองน้ำจะมีต้นตาลโตนค้ำขึ้นเรียงรายโดยรอบเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเรียกว่า “บ้านตาลโดนด” แล้วจึงเพี้ยนมาเป็น “บ้านโดนด” จนถึงปัจจุบัน บ้านโดนดมีจำนวนครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจึงแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 2 หมู่ คือ หมู่ 10 และหมู่ 11 ส่วนหมู่ 11 นั้นจะรู้จักกันในนาม “บ้านใหญ่” ส่วนหมู่ 10 จะเรียกว่า “บ้านหัวบึง” เพราะอยู่ติดกับหนองน้ำแห่งอดีต แต่ทางราชการยังคงใช้ชื่อ “บ้านโดนด” ทั้งสองหมู่

อาชีพเดิมของชาวบ้านเป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และในปัจจุบันก็ยังคงประกอบอาชีพนี้อยู่เหมือนเดิมเป็นอาชีพหลัก

การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคของหมู่บ้าน

ด้านถนน - เมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นถนนดิน โดยในปี พ.ศ. 2525 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เป็นถนนคอนกรีตรอบ ๆ หมู่บ้าน และมีถนนลาดยางเป็นบางส่วน

ด้านไฟฟ้า - เมื่ออดีตใช้ตะเกียงเข้าพาใช้ในการให้แสงสว่าง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2526 ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้กันครบทุกหลังคาเรือน

ด้านประปา - เมื่อครั้งอดีตชาวบ้านจะใช้น้ำจากสระในหมู่บ้านโดยการหาบจากสระไปใส่คุ่มที่บ้าน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2541 หน่วยงานสาธารณสุขได้ให้การสนับสนุนประปาหมู่บ้าน ปัจจุบันมีประปาใช้ครบทุกหลังคาเรือน

2) สภาพภูมิศาสตร์

บ้านโดนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ห่างจากอำเภอเมือง โดยใช้เส้นทางรถยนต์ประมาณ 12 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดต่อกับหมู่บ้านใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ มีพื้นที่ติดต่อกับบ้านหนองไทร หมู่ 2 และบ้านหนองระเวียง หมู่ 12
- ทิศใต้ มีพื้นที่ติดต่อกับบ้านโดนด หมู่ 11
- ทิศตะวันออก มีพื้นที่ติดต่อกับบ้านบุตานนท์ ต.พระพุทธร อ.เฉลิมพระเกียรติ

จ.นครราชสีมา

- ทิศตะวันตก มีพื้นที่ติดต่อกับบ้านมาบมะค่า หมู่ 7

สภาพพื้นที่ดิน

ลักษณะดินโดยทั่วไป (กรมพัฒนาที่ดิน, คู่มือจัดการทรัพยากรเบื้องต้น : 2544) เป็นกลุ่มดินชุดที่ 17 เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนสีน้ำตาล, น้ำตาลปนเทา ดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายมีสีน้ำตาลอ่อน, สีเทาอ่อน สีเทาปนชมพู พบจุดประพอกสีน้ำตาลปนเหลือง, สีแดงปนเหลืองหรือสีแดงปะปน เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ พบตามพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บริเวณลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำเซจขังลึก 30-50 ซม. นาน 2-4 เดือน เป็นดินลึกมาก ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH 4.5-5.5 จึงกักเก็บน้ำได้น้อยมาก ชาวบ้านจึงหันมาขุดสระตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ แต่ก็ไม่มีน้ำเพียงพอที่จะทำการเกษตรได้ตลอดปี แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา, ทำไร่ หลังฤดูการเพาะปลูกจะประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป พื้นที่รวมทั้งหมดของหมู่บ้านมีจำนวน 2,013 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 1,901 ไร่ และพื้นที่อยู่อาศัย จำนวน 112 ไร่

สภาพเศรษฐกิจและสังคม

ปัจจุบันชาวบ้านในพื้นที่จะเน้นหนักในการประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรมโดยดูได้จากจำนวนพื้นที่ในหมู่บ้านจะเป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 1,901 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.44 ของพื้นที่ทั้งหมด สินค้าทางภาคเกษตรที่เป็นสินค้าเศรษฐกิจของหมู่บ้านคือ ข้าว, พืชผักตามฤดูกาล และสัตว์เลี้ยง เช่น วัว, ควาย เป็นต้น เนื่องจากลักษณะพื้นที่เอื้ออำนวย และเหมาะสมแก่การเพาะปลูกประเภทดังกล่าว อีกทั้งยังมีแหล่งรับซื้อพืชผลดังกล่าวอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงส่วนอาชีพรองของชาวบ้านส่วนใหญ่ จะเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไปในเขตอุตสาหกรรม ในหมู่บ้านยังมีสถานประกอบการกิจการขนาดย่อมภายในหมู่บ้าน คือ โรงสีชุมชนขนาด 3 เภวียน จำนวน 1 แห่ง และร้านค้า จำนวน 4 แห่ง

โรงเรียนและการศึกษา

ไม่มีโรงเรียนประจำหมู่บ้าน นักเรียนต้องเดินทางไปเรียน ที่โรงเรียนประชาสามัคคีที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงหมู่บ้าน อยู่ห่างจากหมู่บ้าน 2 กิโลเมตร เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดสอนตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันมีครูจำนวน 21 คน นักเรียนจำนวน 413 คน

มีจำนวนคนในหมู่บ้านที่ไปศึกษานอกหมู่บ้าน(ในตัวเมือง) จำนวน 15 คน คือ

- ระดับประถมศึกษา	จำนวน	6	คน
- ระดับมัธยมศึกษา	จำนวน	2	คน
- นักศึกษาผู้ใหญ่	จำนวน	4	คน
- สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	จำนวน	3	คน

การศึกษา

การศึกษาของประชาชนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จบชั้นประถม คือ ชั้น ป.4 และ ป.6 คิดเป็นร้อยละ 75 % จบชั้นมัธยม ม.3 – ม.6 ร้อยละ 15 % และจบ ปวส. – ปริญญาตรี ร้อยละ 10 ซึ่งประชาชนที่จบการศึกษาชั้นประถมส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา แต่ยังสามารถอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง

ด้านสาธารณสุข

- มีสถานอนามัย จำนวน 2 แห่ง คือ

1) สถานอนามัยบ้านโตนด ตั้งอยู่หมู่ 11 อยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 2 กม.

มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานอนามัย จำนวน 4 คน

2) สถานอนามัยบ้านหนองพะลาน ตั้งอยู่หมู่ 15 อยู่ห่างจากหมู่บ้านประมาณ 7 กม.

มีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานอนามัย จำนวน 2 คน

ในหมู่บ้านมีการจัดการให้มี อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน) ประจำคุ้ม เพื่อดูแลสุขภาพอนามัยในชุมชนและมีการจัดตั้งธนาคารยาประจำหมู่บ้าน ทั้งยังมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน เพื่อให้การรักษาเบื้องต้นและให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ประชากรในหมู่บ้านทั้งหมดมีจำนวน 335 คน เป็นชายจำนวน 145 คน และหญิงจำนวน 190 คน แบ่งตามช่วงอายุได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 7 การแบ่งช่วงอายุของประชากรในหมู่บ้าน

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	145	47.28
- หญิง	190	56.72
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	10	2.99
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	19	5.67
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	22	6.57
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	19	5.67
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	20	5.97
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	160	47.76
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	30	8.96
60 ปี 1 วันขึ้นไป	55	16.42

ประเพณีและวัฒนธรรม

ประวัติวัดโตนด - วัดโตนดเป็นวัดเก่าแก่ ของทั้งสองหมู่ คือ หมู่ 10 และหมู่ 11 ปัจจุบันมีพระ จำนวน 8 รูป เณร จำนวน 1 รูป และเด็กวัด จำนวน 2 คน เชื่อกันว่ามีอายุประมาณ 300 ปีเศษ โบสถ์วัดโตนดเข้าใจว่าจะสร้างมาพร้อมกับการสร้างวัด และอายุจะเก่าแก่พอ ๆ กับวัดเก่าแก่อื่น ๆ ในตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นฝีมือช่างอยุธยา จะสังเกตได้จากหน้าบันของโบสถ์ซึ่งแกะสลักอย่างสวยงาม ฝีมือของช่างปูนคงจะเป็นช่างชาวเขมรพื้นบ้าน เสาโบสถ์สร้างด้วยไม้เนื้อแข็ง เข้าใจว่าจะได้มาจากป่าบ้านโตนด เพราะปรากฏว่าบริเวณนี้เคยเป็นป่าใหญ่ มีต้นไม้ขนาดใหญ่เหลืออยู่จำนวนมาก ลูกกรงหน้าต่างโบสถ์ของแปลกไปจากโบสถ์อื่นๆ

รายนามเจ้าอาวาสวัดโตนด

1. พระอุปัชฌาย์ ทองอยู่ พ.ศ. 2391-2451 รวม 60 ปี
2. พระอธิการ กัดัด พ.ศ. 2541-2475 รวม 24 ปี
3. พระครูพิทักษ์ตาลภูมิ (บุญ ญาณมุนี) พ.ศ. 2475-2509 รวม 34 ปี
4. พระครูอนุกุล ตึกขภูมิ (ทองมาก อโศโก) พ.ศ. 2510-2522 รวม 12 ปี
5. พระครูวิสุทธีเขมคุณ (ทอง) พ.ศ. 2523 - จนถึงปัจจุบัน

พระประธาน และพระประจำโบสถ์ - โบสถ์โตนดมีพระประธานใหญ่ ขนาดหน้าตักกว้าง 5 ศอก เป็นพระปูน ลงรักปิดทองปางสัจจมาร สวยงามมาก พระประธานนี้ศักดิ์สิทธิ์มาก มีผู้เคารพกราบไหว้บูชาขอโชสิฐานประสบผลสำเร็จมาแล้ว ที่หน้าพระประธานมีพระพุทธรูปสมัยโบราณตั้งอยู่ จำนวน 2 องค์ กำแพงโบสถ์เหนือขอบหน้าต่างมีช่องเจาะลึกเข้าไปสำหรับตั้งพระพุทธรูปปางต่าง ๆ รายรอบโบสถ์ทั้งสิ้น

บ่อน้ำพระพุทธมนต์ - หน้าโบสถ์ซึ่งเป็นทิศตะวันตกมีบ่อน้ำสี่เหลี่ยม เป็นบ่อน้ำพระพุทธมนต์ สร้างพร้อมกับโบสถ์สำหรับใช้ในพิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์ ทางวัดได้รักษาบ่อน้ำไว้ เพราะถือเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์

หอไตร - หลังคาโบสถ์ด้านทิศตะวันตก มีสระอีกสระหนึ่ง มีหอไตรตั้งอยู่กลางสระเป็นวิธีที่คนโบราณรักษาหนังสือมีค่าให้พ้นจากมดปลวก และศาลากลางน้ำทำให้ร่มเย็นเหมาะแก่การที่พระภิกษุสามเณรจะใช้เป็นที่ท่องบ่นศึกษาหาความรู้ทางธรรมอีกด้วย ตัวศาลานี้มีจารึกว่า “พรมโชติจิตบรรดิษ” สร้างเมื่อพุทธศักราช 2466 เบนศก ปีกุล จุลจกร 1285 กาลปักษะกฤษณมาศ มรณีสี ครุวารเสร์จการ เข้าใจว่าได้รับการตกแต่งในปีดังกล่าว ซึ่งมีอายุเกือบ 50 ปี ปัจจุบันนี้ได้ชำรุดเกือบหมดสิ้น ทางวัดได้บูรณะต่อมา พอมีให้ศาลาต้องชำรุดทรุดโทรมลงไป

ไทรงาม - บนเกาะลอยมีไทรงามซึ่งกำลังแก่กิ่งก้านและสาขางดงาม ทางวัดได้ปลูกขึ้นไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 พุทธศาสนิกชนนิยมอาศัยร่มเงาพักผ่อนยังบริเวณต้นไทรนี้

ประเพณีและวัฒนธรรม

บ้านโตนด หมู่ 10 มีวัดโตนดซึ่งเป็นศูนย์รวมในด้านวัฒนธรรมและการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ซึ่งประชาชนในชุมชนนับถือศาสนาพุทธ 100 % ส่วนใหญ่จะเป็นประเพณีที่ทางราชการกำหนดไว้ เช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ และประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา, วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา เป็นต้น

ส่วนประเพณีที่เกี่ยวกับความเชื่อของชุมชน ได้แก่ ประเพณีเลี้ยงผีตาบู่ ทุกวันแรม 3 ค่ำ เดือนสาม และประเพณีเรียกขวัญข้าว

ส่วนการละเล่นพื้นบ้านยังมีการฝึกหัดการเล่นลิเกอยู่ เนื่องจากมีคณะลิเกในหมู่บ้านชื่อคณะทองใบ รุ่งโรจน์ รับจ้างเล่นงานทั่วไป

สำหรับภาษาที่เป็นภาษาพูดของชาวบ้านคือ ภาษาไทย - โคราช เนื่องจากคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่มีเชื้อสายไทย - โคราช

โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากรธรรมชาติ

แหล่งน้ำ มีสระน้ำประจำหมู่บ้านมีพื้นที่ประมาณ 70 ไร่ สามารถใช้น้ำได้ตลอดปี มีบ่อน้ำตื้น จำนวน 6 บ่อ สามารถใช้น้ำได้ตลอดปี มีบ่อบาดาล 4 บ่อ สามารถใช้น้ำได้ตลอดปี และมีสระน้ำส่วนบุคคลจำนวน 46 สระ ที่ทั้งใช้ได้และใช้ไม่ได้ตลอดทั้งปี

พื้นที่ป่าไม้ของหมู่บ้านได้บริจาคให้กับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อใช้เป็นสถานที่ศึกษาพืชพรรณไม้เขตร้อน จำนวน 500 ไร่ และยังมีพื้นที่สาธารณะที่ใช้เลี้ยงสัตว์ประจำหมู่บ้าน จำนวน 200 ไร่

ด้านสาธารณูปโภค

ได้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

ไฟฟ้า - เมื่อก่อนในอดีตจะใช้ตะเกียงเจ้าพายุในการให้แสงสว่าง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2526 ไฟฟ้าได้เข้าถึงหมู่บ้าน ปัจจุบันในหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้กันทุกครัวเรือน

น้ำประปา - ในอดีตชาวบ้านจะหอบจากบึงไปใช้ในการอุปโภค - บริโภค แต่ปัจจุบันได้รับโครงการประปาหมู่บ้านประจำหมู่บ้านจากกรมอนามัยเมื่อปี พ.ศ. 2542 ปัจจุบันในหมู่บ้านมีน้ำประปาใช้กันทุกครัวเรือน

ด้านถนน - เมื่อก่อนในหมู่บ้านจะเป็นถนนดิน โดยในปี พ.ศ. 2525 ได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เป็นถนนคอนกรีตรอบ ๆ และมีถนนลาดยางเป็นบางส่วน

การคมนาคม - ปัจจุบันชาวบ้านในหมู่บ้านจะใช้รถส่วนตัว เช่น รถมอเตอร์ไซด์ รถยนต์ส่วนบุคคล เป็นต้น ในการเดินทางสู่ตัวเมือง แต่ในหมู่บ้านยังมีรถโดยสารประจำทางในวันหนึ่งวิ่งประมาณ 3 เที่ยวต่อวัน

การติดต่อสื่อสาร - มีโทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้าน 1 เครื่อง แต่ส่วนใหญ่จะใช้โทรศัพท์มือถือส่วนบุคคล

ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาชาวบ้าน

ผู้นำท้องถิ่น - ผู้นำท้องถิ่นในหมู่บ้านคนปัจจุบัน คือ ผู้ใหญ่สวัสดิ์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา และยังมีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 2 คน คือ นายบุญ คำพรมพะเนา ดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายรุ่งโรจน์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา เป็นสมาชิก อบต. ผู้นำของหมู่บ้านเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จาก

- รางวัลผู้ใหญ่บ้านดีเด่น อันดับที่ 2
- รางวัลหมู่บ้านปลอดภัยสาพัดิต อันดับที่ 1
- รางวัลหมู่บ้านก้าวไกลทางการเมือง อันดับที่ 2
- รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง อันดับที่ 1

ส่วนผู้นำแบบไม่เป็นทางการ จากการดำเนินการศึกษาที่ผ่านมาไม่พบผู้นำแบบที่ไม่เป็นทางการที่เด่นชัดปรากฏ ส่วนใหญ่หากมีปัญหาจะทำการปรึกษาหารือในหมู่บ้าน เพื่อหาข้อแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ภายในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ โดยมีหน่วยราชการ ผู้นำชุมชนโดยร่วมกับ ประชาชนในหมู่บ้านทำการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ดังนี้

กลุ่มนอมอาหาร กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ แปรรูปอาหารเพื่อจำหน่ายและเป็นรายได้เสริมให้แก่สมาชิกในกลุ่ม เช่น การทำกล้วยฉาบ, ลูกอม, มะพร้าวแก้ว เป็นต้น จัดตั้งกลุ่มเมื่อ 13 ก.พ. 2542 เดิมกลุ่มมีทุนก่อตั้งจำนวน 4,550 บาท โดยการถือหุ้นของสมาชิก ปัจจุบันกลุ่มมีทุนในการดำเนินการ 17,390 บาท และมีสมาชิกจำนวนจำนวน 42 คน

กลุ่มเงินออมเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษา กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ รับฝากเงิน และปล่อยให้สมาชิกกู้เพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ โดยเก็บดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อเดือน จัดตั้งกลุ่มเมื่อ 1 ม.ค. 2542 ทุนในการจัดตั้งเริ่มแรก 5,800 บาท ปัจจุบันกลุ่มมีทุนในการดำเนินการ 58,000 บาท และมีสมาชิกจำนวน 62 คน

กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ ปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อบริโภคและจำหน่ายในหมู่บ้านทั้งยังส่งขายในตัวเมือง จัดตั้งกลุ่มเมื่อ 1 พ.ย. 2541 ปัจจุบันกลุ่มมีทุนในการดำเนินการ 14,000 บาท และมีสมาชิกจำนวน 58 คน

กลุ่มกองทุนยาหมู่บ้าน กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ ขายยาในราคาถูก และให้คำปรึกษาด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนในหมู่บ้าน จัดตั้งกลุ่มเมื่อ 1 ม.ค. 2535 ทุนในการจัดตั้ง 880 บาท ปัจจุบันกลุ่มมีทุนในการดำเนินการ 30,000 บาท และมีสมาชิกจำนวน 57 คน

กลุ่มโรงสีชุมชน กิจกรรมหลักของกลุ่มคือ รับซื้อข้าวจากชาวบ้านในราคาตลาดกลาง และแปรรูปเป็นข้าวสารขายในราคายุติธรรมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไป จัดตั้งกลุ่มเมื่อ 20 มิ.ย. 2544 ปัจจุบันมีทุนในการดำเนินการ 170,000 บาท และมีสมาชิกจำนวน 54 คน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภายในหมู่บ้านยังมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านต่าง ๆ ที่ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการดำเนินการต่าง ๆ มากมาย อาทิเช่น

ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ นายสรราม ดินवलพะเนา อายุ 31 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการทำไร่นาสวนผสม ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนนายสวัสดิ์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา อายุ 51 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรผสมผสาน ทั้งยังเป็นผู้ริเริ่มการจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้านด้วย และทางด้านเกษตรอีกคนคือ นายลบ คำพรมพะเนา อายุ 53 ปี เป็นผู้มีความรู้ทางด้าน การปลูกผักปลอดสารพิษ โดยการนำสกัดชีวภาพใช้เป็นสารไล่แมลง เพื่อความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน นายโต จันพะเนา อายุ 69 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจักสาน ส่วนนางแก้ว จันพะเนา อายุ 66 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการทอเสื่อ และอีกคนคือ นางวาริฉิมพะเนา อายุ 46 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า

ด้านการแพทย์แผนไทย นายหล่อน นกพรหมพะเนา อายุ 89 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้พืชสมุนไพรในการรักษาโรค และนางแก้ว จันพะเนา อายุ 66 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนวดแผนโบราณ

ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน นางสมหวัง แคนงูเหลือม อายุ 60 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการการรักษายาบาลชุมชน ส่วนนายสวัสดิ์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา อายุ 50 ปี เป็นผู้นำในการจัดการกองทุนของชุมชน

ด้านศิลปกรรม นายใบ หนุนกระโทก อายุ 54 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแสดงลิเก ซึ่งเป็นศิลปพื้นบ้าน ทั้งยังมีคณะลิเกเป็นของตนเองชื่อ คณะทองใบ รุ่งโรจน์

ด้านศาสนา ประเพณี นายมาก แคนงูเหลือม อายุ 56 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนำสวดมนต์ในพิธีกรรมต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน ส่วนนางลอย ดอดกระโทก อายุ 64 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำพิธีกรรมปูเจ้าเข้าทรงของหมู่บ้าน ซึ่งในหมู่บ้านจะทำการเลี้ยงศาลเจ้าปู่เป็นประจำทุกปี

ด้านโภชนาการ นางอุทัย คำพรมพะเนา อายุ 40 ปี เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแปรรูปอาหาร และยังเป็นผู้นำกลุ่มแม่บ้านในการแปรรูปอาหารเพื่อจำหน่ายอีกด้วย

โครงการพัฒนาที่ผ่านมา

ที่ผ่านมาภายในหมู่บ้านมีโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ดังนี้

1. โครงการกระตุ้นเศรษฐกิจจำนวน 100,000 บาท โดยหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง ดำเนินกิจกรรมโดยให้เงินทุนในการประกอบอาชีพ แบบไม่มีดอกเบี้ย และให้ผ่อนส่งภายใน 5 ปี เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2542 ผลจากการดำเนินงานสามารถสร้างฐานะความเป็นอยู่ให้กับประชาชนในหมู่บ้านได้ในระดับหนึ่ง
2. โครงการปฎิหมักชีวภาพ โดยพัฒนาการอำเภอ ดำเนินการสร้างโรงปฎิหมักชีวภาพ และสอนการทำปฎิหมักชีวภาพแก่ประชาชนในหมู่บ้าน เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2543 ผลการดำเนินงานประชาชนในหมู่บ้านสามารถลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยเคมีได้เป็นอย่างดี
3. โครงการประปาหมู่บ้าน โดยหน่วยงานสาธารณสุข ดำเนินการสร้างประปาประจำหมู่บ้าน เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2542 ผลการดำเนินงานทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีน้ำประปาที่สะอาดใช้กันทุกหลังคาเรือน
4. โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอ สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ผัก และอุปกรณ์ในการปลูกผัก เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2541 ผลการดำเนินงานทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีผักที่ปลอดสารพิษบริโภคทั้งยังจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

1.ผลการประเมินระบบบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าระบบการบริหารจัดการกองทุน

ด้านนโยบายของรัฐบาล - ที่ได้มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนที่ต้องการสร้างรายได้ หรือพัฒนาอาชีพและเพื่อสร้างศักยภาพของชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งสำหรับความเห็นของประชาชนโดยรวมเกี่ยวกับการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้นมา รู้สึกมีความยินดีและพอใจที่รัฐบาลให้โอกาสคนที่ต้องการประกอบอาชีพจริง ๆ แต่ไม่มีเงินทุนได้มีโอกาสสร้างรายได้ให้กับครอบครัวแม้จะไม่ค่อยเข้าใจเรื่องบริหารจัดการเท่าไรนักจะรู้แค่ทำให้คนในหมู่บ้านบริหารกองทุนกันเอง แต่จะกล่าวถึงระยะเวลาในการชำระหนี้ใน 1 ปี เร็วเกินไป

เงินกองทุน 1 ล้านบาท - บ้านโตนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ได้รับเงินจัดสรรเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2544 โดยกองทุนแห่งชาติได้โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของกองทุน ซึ่งเปิดไว้กับธนาคารออมสิน สาขาประจักษ์ศิลป อ.เมือง จ.นครราชสีมา เลขที่บัญชี 06-4318-20-010771-6 โดยใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีกองทุนบ้านโตนด หมู่ 10” โดยบัญชีเงินฝากนี้ นางจินดา

ดินวลพะเนาวัลย์ เจริญญิกกองทุน เป็นผู้เก็บรักษาไว้

นอกจากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านยังมีแหล่งที่มาของงบประมาณ อันประกอบด้วยเงิน และทรัพย์สิน ดังนี้

- 1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า คนละ 50 บาท
- 2) การถือครองหุ้น ๆ ละ 20 บาท
- 3) ดอกผลที่ได้จากการกู้ยืม
- 4) ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- 5) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากการผูกพัน
- 6) อื่น ๆ

โดยปัจจุบันเงินทุนสะสมดังกล่าวข้างต้นนี้ ถูกเก็บรักษาไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจักษ์ศิลป อ.เมือง จ.นครราชสีมา เลขที่บัญชี 06-4318-20-010770-1 โดยใช้ชื่อบัญชีว่า “เงินสะสมกองทุนบ้านโตนด หมู่ 10” ปัจจุบันมีเงินสะสมจำนวน 4,164 บาท โดยบัญชีดังกล่าว นางจินดา ดินวลพะเนาวัลย์ เจริญญิกกองทุน เป็นผู้เก็บรักษาไว้

จำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ - กองทุนหมู่บ้านฯ มีสมาชิกกองทุนจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.22 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในหมู่บ้าน และมีสมาชิกที่ยื่นกู้จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 965,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.50 ของจำนวนเงินทั้งหมด ซึ่งเงินกองทุนหมู่บ้าน ได้มีการอนุมัติให้กู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการ ให้แก่สมาชิกฯ ดังนี้

ตารางที่ 8 รายชื่อสมาชิกผู้กู้ตามโครงการ

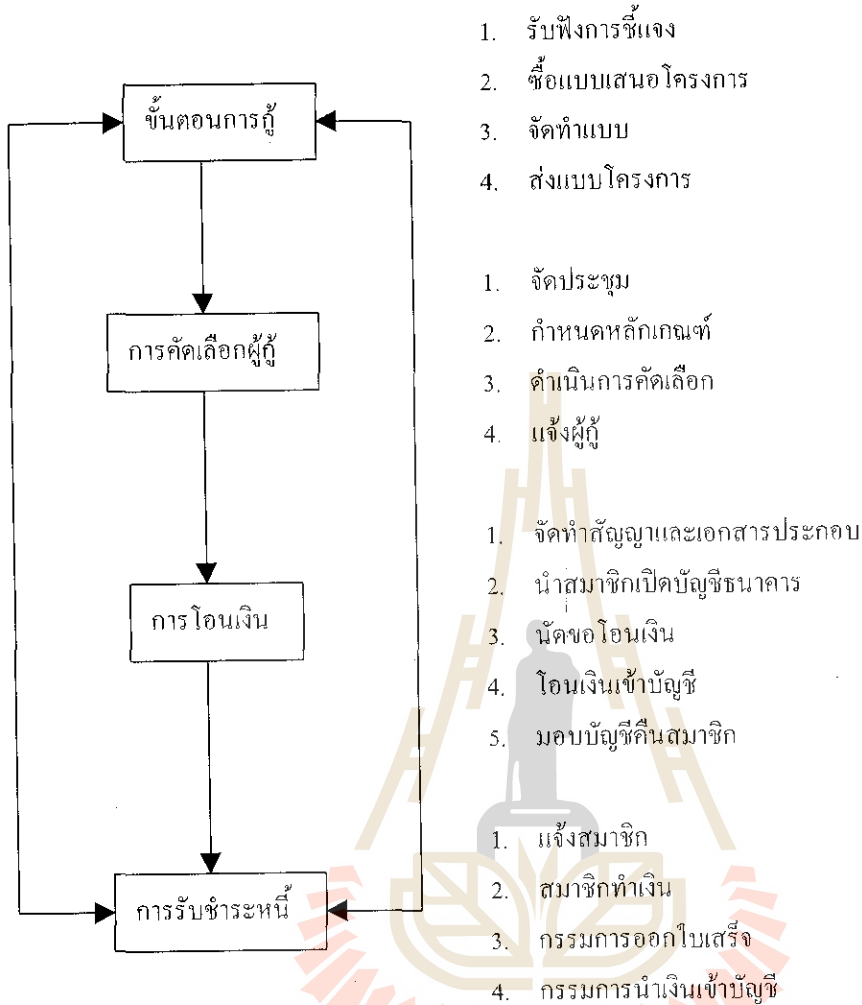
ที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงินกู้	โครงการ
1	นางมะลิ คีนวนพะเนา	20,000	ค้าขาย
2	นางใจ ป้ากระโทก	15,000	ค้าขาย
3	นางสำราญ บัวทะเล	20,000	ค้าขาย
4	นางฉลอม ศรีจะบก	20,000 (3,000)**	ค้าขาย
5	นางหวาน คีนวนพะเนา	20,000	ค้าขาย
6	นางเปี่ยม คำพรมพะเนา	20,000	ค้าขาย
7	นายสนิท แสงแก้วพะเนา	20,000	ค้าขาย
8	นางสำรวม สายไพศรี	25,000	ค้าขาย
9	นางสุมิตรา คำพรมพะเนา	15,000	ค้าขาย
10	นายยูร แพรกระโทก	15,000	ค้าขาย
11	นางวิน อินกระทอน	15,000	ค้าขาย
12	นางปราณี วัดจะโปะ	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
13	นายสำเริง นวนกิ่ง	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
14	นายสมัย จันทริงพะเนา	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
15	นายปุ่น จันพะเนา	15,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
16	นางจินดา คีนวนพะเนา	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
17	น.ส.เกิด คำน้อมกระโทก	10,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
18	นายสวัสดิ์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
19	นางลำจวน คีนวนพะเนา	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
20	นางวาด ชุมคำ	25,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
21	นางเฉลิม อยู่พะเนา	20,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
22	นางทองมี จงกลาง	50,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
23	นายสทวัน โมมขุนทด	50,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)

ที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงินกู้	โครงการ
24	นายสมควร เจียมโพธิ์พะเนา	50,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
25	นายมงคล แสงแก้วพะเนา	50,000	เกษตร (เลี้ยงสัตว์)
26	นายประสิทธิ์ นกพรมพะเนา	10,000 (3,000)**	เกษตร (ปลูกพืช)
27	นายจำเนียร บ้านจงปรุ	25,000	เกษตร (ปลูกพืช)
28	นางสมหวัง แคนงูเหลือม	20,000	เกษตร (ปลูกพืช)
29	น.ส.สัมฤทธิ์ ดินวลพะเนา	20,000	เกษตร (ปลูกพืช)
30	นางวรรณี จินมะเรียง	20,000	เกษตร (ปลูกพืช)
31	น.ส.สุนัน จันพะเนา	15,000	เกษตร (ปลูกพืช)
32	นายหล้า เรืองมะเรียง	20,000	เกษตร (ปลูกพืช)
33	นางเล็ก ปานจ้อยพะเนา	20,000 (3,000)**	เกษตร (ปลูกพืช)
34	นางทองคำ นกพรมพะเนา	20,000	เกษตร (ปลูกพืช)
35	นางมะลิ นกพรมพะเนา	20,000	เกษตร (ปลูกพืช)
36	นายสมาน จันพริ้งพะเนา	20,000 (3,000)**	เกษตร (ปลูกพืช)
37	นายใบ หนูนกระโทก	25,000	การบริการ
38	นายบุญมี แสงแก้วพะเนา	20,000	การบริการ(ช่าง)
39	นายรุ่งโรจน์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา	50,000	สร้างงาน(โรงสี)
40	นางหมาย นามกระโทก	50,000	สร้างงาน(โรงสี)
41	นางสุมาลี อินภูวงค์	(3,000)**	กู้ฉุกเฉิน

หมายเหตุ : ** ผู้กู้ฉุกเฉิน

กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน - สมาชิกที่ประสงค์จะขอเงินจากกองทุนต้องทำตามเงื่อนไขที่กองทุนหมู่บ้านได้กำหนด และตกลงกับสมาชิก ดังนี้

แผนภาพที่ 5 ขั้นตอนการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน

1) ขั้นตอนการกู้

การกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน โคนต หมู่ 10 มีขั้นตอนการกู้ดังนี้

- ประชุมเพื่อรับฟังการชี้แจงการเขียนแบบเสนอโครงการ
- ผู้ที่จะกู้มาซื้อแบบเสนอโครงการ
- จัดทำแบบเสนอโครงการ
- ส่งแบบเสนอโครงการให้คณะกรรมการกองทุนภายในวันที่คณะกรรมการกองทุน

กำหนด

ภายในแบบเสนอโครงการจะต้องประกอบไปด้วยเอกสารหรือหลักฐานในการประกอบการกู้ยืมนี้

(1) สำเนาบัตรประชาชนพร้อมทั้งสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้จำนวน 3 ชุด

(2) สำเนาบัตรประชาชนพร้อมทั้งสำเนาทะเบียนบ้านของสามี หรือภรรยา หรือทายาท

ที่เป็นผู้ให้ค้ำยืมยอมจำนวน 3 ชุด

(3) สำเนาบัตรประชาชนพร้อมทั้งสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ค้ำประกัน จำนวน 2 คน

(ต้องเป็นสมาชิกกองทุนเท่านั้น และใน 1 คนจะค้ำประกันได้ไม่เกิน 2 สัญญา หรือ 2 คนนั่นเอง)

เอง) คนละ 3 ชุด

2) การคัดเลือกผู้กู้

หลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบเสนอโครงการต่อคณะกรรมการกองทุน จะดำเนินการดังนี้

(1) จัดประชุมเพื่อรับฟังการชี้แจงการคัดเลือกผู้กู้

(2) กำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้กู้ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ประวัติและอุปนิสัยเป็นคนซื่อสัตย์รักษาคำพูด ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจมาหากิน อดทนไม่เคยโกงเงินคนอื่น ไม่เสเพล ไม่เล่นการพนัน มีความรู้และประสบการณ์ในการธุรกิจที่ทำ

- บุคคลที่ค้ำประกันต้องเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ และควรมีฐานะทางการเงินดีพอสมควรที่จะสามารถชำระหนี้แทนได้ และที่สำคัญต้องเป็นสมาชิกกองทุนด้วย

- ความสามารถในการชำระหนี้ เมื่อพิจารณาจากรายได้การกู้เงินไปลงทุนมีการประมาณการได้ - รายจ่าย แต่ละเดือนจะเหลือเท่าไร และพอเพียงที่จะชำระหนี้ได้ หรือไม่หากไม่พอก็ต้องลดจำนวนเงินกู้ลง

(3) ดำเนินการคัดเลือกผู้กู้โดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะประชุมพิจารณาตามกำหนดหลักเกณฑ์ที่ได้แจ้งไว้ต่อที่ประชุม

(4) คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ได้ทำการพิจารณาคัดเลือกผู้กู้เสร็จสิ้นแล้วก็จะดำเนินการแจ้งแก่สมาชิกผู้กู้

ปัญหาในการดำเนินไม่มี เนื่องจากชาวบ้านให้ความสนใจต่อกองทุนหมู่บ้าน และมีความตื่นตัวเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้านอย่างต่อเนื่อง และชาวบ้านมีความเข้าใจต่อวัตถุประสงค์ของการใช้เงินโครงการ

3) การโอนเงินให้ผู้กู้

หลังจากที่คณะกรรมการกองทุนได้ดำเนินการแจ้งสมาชิกผู้กู้ให้ทราบแล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- (1) นัดสมาชิกผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติให้กู้ มาจัดทำสัญญา พร้อมเอกสารประกอบการทำสัญญา ต่อคณะกรรมการกองทุน แล้ว สมาชิกที่ขอกู้ต้องทำประกันชีวิตด้วย โดยเสียค่าใช้จ่ายรายละ 52 บาท ต่อปี
- (2) จากนั้นจึงให้สมาชิกผู้กู้เปิดบัญชีธนาคาร ตามวันที่ธนาคารนัดหมาย
- (3) คณะกรรมการกองทุนนัดขอโอนเงินจากธนาคาร และธนาคารจะกำหนดวันโอนเงินให้คณะกรรมการกองทุนได้ทราบ
- (4) คณะกรรมการกองทุนได้โอนเงินเข้าบัญชีสมาชิกผู้กู้ตามวันเวลาที่ธนาคารกำหนด
- (5) คณะกรรมการกองทุนมอบบัญชีคืนสมาชิกผู้กู้เพื่อไปดำเนินการลงทุนตามโครงการที่ขอกู้ต่อไป

ปัญหาในขั้นตอนการโอนเงินให้แก่สมาชิกนั้นไม่มี เพราะสมาชิกให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเป็นอย่างดี

4) การชำระหนี้

หลังจากสมาชิกได้กู้เงินไปเพื่อดำเนินการในการประกอบอาชีพตามแบบคำขอกู้ เมื่อใกล้ถึงกำหนดการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีขั้นตอนการรับชำระหนี้ ดังนี้

- (1) คณะกรรมการกองทุนจะดำเนินการแจ้งสมาชิกผู้กู้ให้ทราบล่วงหน้า ว่าต้องเตรียมเงินชำระหนี้ เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาในหนังสือสัญญากู้ยืมเงิน ว่าเป็นจำนวนเท่าไรและต้องนำไปชำระภายในวันที่เท่าไร
- (2) เมื่อครบกำหนดสัญญากู้ยืมเงินจากกองทุนแล้วสมาชิกก็จะนำเงินทั้งต้นและดอกเบี้ยมาชำระต่อคณะกรรมการ
- (3) หลังจากสมาชิกได้ชำระหนี้ครบตามจำนวนที่กู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยแล้ว คณะกรรมการตรวจรับเงินถูกต้องแล้ว คณะกรรมการก็จะออกใบเสร็จรับเงินให้แก่สมาชิกเก็บไว้เป็นหลักฐานต่อไป
- (4) หลังจากคณะกรรมการได้เก็บเงินที่สมาชิกกู้ยืมเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการจะดำเนินการนำเงินดังกล่าวไปเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน

ปัญหาอุปสรรค - ในขั้นตอนการรับชำระหนี้ ยังไม่เกิดขึ้น เนื่องจากหมู่บ้านได้รับเงินโอนจากรัฐบาลในวันที่ 9 ตุลาคม 2544 และได้ทำการปล่อยกู้แก่สมาชิกกองทุน ในวันที่ 30 ตุลาคม 2544 เป็นงวดแรก และสัญญาในการชำระหนี้เป็นรายปีทั้งหมด จึงยังไม่ถึงกำหนดเวลาในการชำระหนี้

การจัดสรรผลประโยชน์ - ในการประชุมเพื่อออก กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ของกองทุนหมู่บ้าน โดยสมาชิกให้ความเห็นขอให้มีการจัดสรรผลประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุน เมื่อปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการจะนำมาจัดสรร ดังนี้

- (1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ร้อยละ 20
- (2) เป็นเงินประกันความเสี่ยง ร้อยละ 25
- (3) เป็นเงินค่าตอบแทนคณะกรรมการกองทุน ร้อยละ 15
- (4) เป็นทุนการศึกษาและพัฒนาอาชีพในหมู่บ้าน ร้อยละ 5
- (5) เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ร้อยละ 10
- (6) เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ร้อยละ 5
- (7) เป็นทุนสาธารณประโยชน์ของหมู่บ้าน ร้อยละ 10
- (8) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นควรอนุมัติ ร้อยละ 10

จำนวนสมาชิกกองทุน - กองทุนหมู่บ้านมีสมาชิกตั้งแต่วันเริ่มก่อตั้งกองทุน จนถึง ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2545 ดังการเสนอข้อมูลในตารางดังต่อไปนี้ ตารางที่ 9 จำนวนสมาชิกกองทุนบ้านโดนด หมู่ 10 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา

วัน / เดือน / ปี	จำนวนครัวเรือน			จำนวนคน		
	ทั้งหมด	สมาชิก	%	ทั้งหมด	สมาชิก	%
1. 28 มิ.ย. 2544	101	51	50.50	335	51	15.22
2. 31 ก.ค. 2545	105	51	48.57	335	51	15.22

จากข้อมูลในตารางแสดงให้เห็นว่า สมาชิกในหมู่บ้านให้ความสนใจในระดับปานกลาง เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านให้สิทธิหัวหน้า หรือตัวแทนครอบครัวเป็นสมาชิกที่มีกู้เงินจากกองทุน ดังนั้นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านจึงมาจากครอบครัวละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 48.57

ในส่วนที่สมาชิกไม่เพิ่มหรือลดลง เนื่องจากไม่มีประชาชนมาสมัครเป็นสมาชิกเพิ่ม

จำนวนผู้ได้เงินกู้ - กองทุนหมู่บ้านโดนด หมู่ 10 มีสมาชิกกองทุน 51 ราย โดยได้รับการอนุมัติให้สมาชิกกองทุนกู้ไปแล้วจำนวน 5 ครั้ง โดยมีจำนวนผู้มาขอกู้จำนวน 45 ราย ได้รับการอนุมัติจำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.24 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด รายละเอียดแสดงดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนครั้งในการอนุมัติเงินกู้

ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	จำนวนผู้ยื่นกู้ (ราย)	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติ (ราย)
1	30 ต.ค. 2544	24	24
2	9 พ.ย. 2544	4	4
3	19 ธ.ค. 2544	6	6
4	2 ม.ค. 2545	6	6
5	1 เม.ย. 2545	5	5
	รวม	45	45

ยอดเงินที่ให้กู้ - กองทุนหมู่บ้านโดนด หมู่ 10 มีสมาชิกจำนวน 51 ราย ได้มีการอนุมัติให้กับสมาชิกไปแล้ว 5 ครั้ง โดยมีจำนวนสมาชิกที่มาขอกู้จำนวน 45 ราย โดยมีวงเงินที่ขอกู้เป็นเงิน 999,000 บาท และจำนวนเงินที่ผู้ได้รับการอนุมัติเป็นเงิน 965,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 97.47 ของจำนวนวงเงินกู้ทั้งหมด รายละเอียด แสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 11 แสดงยอดเงินที่ให้กู้

ครั้งที่	วัน / เดือน / ปี	จำนวนผู้ยื่นกู้	การกู้เงิน		หมายเหตุ
			วงเงินที่ขอกู้	ที่อนุมัติ	
1	30 ต.ค. 2544	24	480,000	455,000	25,000
2	9 พ.ย. 2544	4	75,000	75,000	
3	19 ธ.ค. 2544	6	120,000	120,000	
4	2 ม.ค. 2545	6	300,000	300,000	
5	1 เม.ย. 2545	5	15,000	15,000	
	รวม	45	990,000	965,000	25,000

จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด - กองทุนหมู่บ้านโตนคร หมู่ 10 ได้รับเงินโอนจากรัฐบาลในวันที่ 9 ตุลาคม 2544 จำนวน 1 ล้านบาท ทำการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านดังมีรายละเอียดแสดงในตารางดังนี้

ตารางที่ 12 แสดงยอดการชำระเงินกู้

ครั้งที่	วันอนุมัติเงิน	การกู้เงิน			หมายเหตุ
		จำนวนผู้กู้	จำนวนเงิน	กำหนดชำระคืน	
1	30 ต.ค. 44	24	455,000	30 ต.ค. 45	ยังไม่ครบกำหนด
2	9 พ.ย. 44	4	75,000	9 พ.ย. 45	ยังไม่ครบกำหนด
3	19 ธ.ค. 44	6	120,000	19 ธ.ค. 45	ยังไม่ครบกำหนด
4	2 ม.ค. 45	6	300,000	2 ม.ค. 46	ยังไม่ครบกำหนด
5	1 เม.ย. 45	5	15,000	31 ก.ค. 45	ขาด 1 ราย (3,000)

จากการกู้ทั้ง 4 ครั้ง ในตารางดังกล่าวจะเห็นว่ายังไม่ถึงกำหนดเวลาในการชำระหนี้ต่อกองทุน จะมีก็แต่การกู้ในครั้งที่ 5 ซึ่งเป็นการกู้ฉุกเฉิน ปรากฏว่าเมื่อถึงกำหนดเวลาในการชำระหนี้ มีสมาชิกหนึ่งรายที่ยังไม่ชำระหนี้ต่อกองทุน แต่ถึงอย่างไรก็ตามสมาชิกผู้กู้ดังกล่าวได้ทำการขอผ่อนผันต่อคณะกรรมการกองทุน พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ คณะกรรมการจึงเลื่อนระยะเวลาให้ภายในสิ้นเดือนสิงหาคม 2545

กองทุนสะสม - นอกจากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาทแล้ว กองทุนหมู่บ้านยังมีแหล่งที่มาของงบประมาณกองทุนสะสมอื่น ๆ โดยปัจจุบันเงินกองทุนสะสมถูกเก็บรักษาไว้ที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ เลขที่บัญชี 06-4318-20-010770-1 ใช้ชื่อบัญชีว่า “เงินสะสมกองทุนหมู่บ้านโตนคร หมู่ 10” ปัจจุบันมีเงินสะสมจำนวน 4,164 บาท อันประกอบด้วยเงินดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงยอดเงินกองทุนสะสม

ลำดับที่	วัน /เดือน/ปี	จำนวนสมาชิก	ค่าธรรมเนียม	เงินค้ำหุ้น	ดอกเบี้ย
1	28 มิ.ย. 44	51	2,550	4,120	-
2	31 ธ.ค. 44	51	-	-	44
	รวม	51	-	4,120	44

การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม โดยการนำเงินค่าธรรมเนียมนแรกเข้าไปใช้จ่ายในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ ดังนี้ โดยมีการเบิกจ่ายทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งแรกในวันที่ 20 ก.ค. 2544 เป็นเงิน 1,137 บาท โดยจัดซื้อเครื่องใช้สำนักงาน ครั้งที่สองในวันที่ 30 ก.ค. 2544 เป็นเงิน 1,175 บาท เป็นค่าจัดทำเอกสาร และครั้งที่สามในวันที่ 9 ต.ค. 2544 เป็นเงิน 238 บาท เป็นค่าเอกสาร รวมค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นจำนวน 2,550 บาท ปัจจุบันมีเงินสะสมทั้งสิ้นจำนวน 4,164 บาท

การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ - หลังจากกองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับสมาชิกผู้ขอกู้จำนวน 45 ราย เป็นจำนวนเงิน 965,000 บาท ไปแล้ว ก็จะทำการศึกษาแบบเจาะลึกรายกรณี (บร.11) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้กู้ทั้งหมด

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายกรณีหลังจากที่สมาชิกกองทุนได้เสนอโครงการต่อคณะกรรมการและได้รับอนุมัติโอนเงินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พบว่าสมาชิกได้ทำตามโครงการที่เสนอไป เพราะโครงการที่เสนอขอกู้เงินเป็นการนำเงินไปลงทุนในด้านการเกษตรซึ่งเป็นการต่อยอดเพิ่มผลผลิต หรือทำการขยายพื้นที่ทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

1.2 ผลการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุน

คณะกรรมการกองทุน - บ้านโตนด หมู่ 10 ได้มีการเปิดเวทีประชาคม เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2544 โดยผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน มีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมทั้งหมด 86 ครัวเรือน คิดเป็น 3 ใน 4 ของจำนวนครัวเรือนที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ก่อนที่จะมีการคัดเลือกที่ประชุมได้กำหนดจำนวนคณะกรรมการกองทุนที่จะคัดเลือกจำนวน 15 คน จากนั้นคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามระดับอำเภอ เป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนให้มีการเลือกสรรดำเนินไปด้วย ความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม เพื่อให้ได้คณะกรรมการที่เป็นคนดี มีความรู้ มีประสบการณ์ มีความเสียสละ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ข้อ 17 ผลการคัดเลือกปรากฏว่าได้คณะกรรมการกองทุน ดังนี้

ตารางที่ 14 รายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดนด หมู่ 10

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์; ความสามารถ พิเศษ
1	นายมงคล แสงแก้วพะเนา	ประธาน	ปริญญาตรี (บริหารจัดการ)
2	นายไพบ หนูนกระโทก	รองประธาน	การติดต่อประสานงาน
3	นางจินดา ดินवलพะเนา	เหรัญญิก	กรรมการกลุ่มออมทรัพย์
4	นายสำเรียง นวลกิ่ง	เลขานุการ	กรรมการกลุ่มออมทรัพย์
5	นายสมควร เจียมโพธิ์พะเนา	ฝ่ายสินเชื่อ	กรรมการหมู่บ้าน
6	นายสมิท มสงแก้วพะเนา	ฝ่ายสินเชื่อ	กรรมการหมู่บ้าน
7	นางจำเรือน จันทร์พะเนา	ฝ่ายสินเชื่อ	อสม.
8	นางวาด หุ่มคำ	ฝ่ายตรวจสอบ	กรรมการหมู่บ้าน
9	นางวรรณิ์ จินมะเริง	ฝ่ายตรวจสอบ	กรรมการกลุ่มแม่บ้าน
10	นายสมาน จันทร์พะเนา	ฝ่ายตรวจสอบ	กรรมการหมู่บ้าน
11	นายสทวัน โมฆขุนทด	ฝ่ายติดตามประเมินผล	กรรมการกลุ่มเลี้ยงไก่พื้นบ้าน
12	นางสาวสัมฤทธิ์ ดินวนพะเนา	ฝ่ายติดตามประเมินผล	กรรมการกลุ่มแม่บ้าน
13	นายอำนาจ เจียมโพธิ์พะเนา	ฝ่ายติดตามประเมินผล	กรรมการกลุ่มเยาวชน
14	นางวัน อินกระทอน	ประชาสัมพันธ์	กรรมการกลุ่มแม่บ้าน
15	นางอรุณ ชลภักดี	ประชาสัมพันธ์	กรรมการกลุ่มแม่บ้าน
16	นายสวัสดิ์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา	คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ใหญ่บ้าน
17	นายปุ่น จันพะเนา	คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
18	นางสาวละออง ฐานกระโทก	คณะกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
19	นางสมหวัง แคนงเหลืออม	คณะกรรมการที่ปรึกษา	ประธานกลุ่มแม่บ้าน
20	นายรุ่งโรจน์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา	คณะกรรมการที่ปรึกษา	สมาชิก อบต.
21	อาจารย์นาค ดินवलพะเนา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ประธานกลุ่มออมทรัพย์
22	จ.ส.อ.อุดร สายไพศรี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้าราชการทหาร
23	นายชัย อินภูขงค์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	พนักงานฝ่ายสินเชื่อกรุงเทพ
24	นายสุวรรณ ช่วยปานพะเนา	กรรมการตรวจสอบภายนอก	กรรมการหมู่บ้าน
25	นางเป็รียม คำพรมพะเนา	กรรมการตรวจสอบภายนอก	อสม.
26	นางปราณี วัคจะโปะ	กรรมการตรวจสอบภายนอก	อสม.

คณะกรรมการชุดนี้จะมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 2 ปี นอกจากจะต้องถูกให้ออกจากตำแหน่งด้วยเหตุดังนี้

1. ตาย
2. ลาออก
3. มีมติให้ออกด้วยด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมดที่มีอยู่
4. ที่ประชุมสมาชิก มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงเกินกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
5. คณะกรรมการให้ออกเนื่องจากขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามข้อ 17 ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน - ได้มีการจัดทำ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการในการยกร่าง จำนวน 15 คน โดยเป็นชายจำนวน 8 คน และหญิงจำนวน 7 คน ทำการยกร่างกฎระเบียบ ข้อบังคับ โดยให้สมาชิกที่เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น โดยใช้เสียงข้างมากของที่ประชุมในการตัดสินใจ เพื่อยกเป็นระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม

ปัญหา - ที่เกิดขึ้นในการจัดทำระเบียบ คือสมาชิกกับคณะกรรมการกองทุนมีความเห็นขัดแย้งกันในเรื่องอัตราดอกเบี้ย ว่าควรเท่าไรจึงจะเหมาะสม โดยสมาชิกกองทุนมีความเห็นว่าไม่ควรเก็บอัตราดอกเบี้ยสูง เพราะเห็นว่าเป็นเงินที่รัฐบาลให้เพื่อช่วยเหลือประชาชนในการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ

การขอขึ้นทะเบียนหมู่บ้าน - มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน เช่น จำนวนประชากร, จำนวนครัวเรือน, อาชีพ, ผลผลิต คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เช่น การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน, การตรวจสอบคุณสมบัติ, วันที่มีการคัดเลือก การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน เช่น ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ทูลการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน เช่น จำนวนกลุ่มในหมู่บ้าน, จำนวนสมาชิกกองทุน, การเปิดบัญชี, การเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุน เช่น วิธีการในการบริหารกองทุน, การพิจารณาเงินกู้, วิธีการควบคุมการใช้เงินกู้ เป็นต้น

การจัดทำบัญชี - ใช้หลักการในการจัดทำบัญชีอย่างง่าย มีเพียงสมุดบัญชี 2 เล่ม โดยแยกตามกิจกรรมของกองทุน (กิจกรรมกองทุน 1 ล้านบาท และกิจกรรมเงินออมของสมาชิกกองทุน) คือสมุดบัญชีรายรับ และสมุดบัญชีรายจ่าย ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว บัญชีงบดุล ทะเบียนคุมเงินฝากสัจจะ เงินรับฝาก เงินค่าหุ้นรายตัว ซึ่งสามารถควบคุมการรับจ่ายเงินและนำข้อมูลไปจัดทำ

รายงานทางการเงินได้อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน เนื่องจากมีการติดตามการจัดทำบัญชีของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำบัญชีของกองทุน ผู้จัดทำได้แก่ เภรัญญิกกองทุน และประธานกองทุน

การรับสมัครสมาชิกและการหมดสภาพ - การรับสมัครสมาชิกยื่นขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยมีคุณสมบัติตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน โคนด สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือองค์กรชุมชน แล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัคร โดยคณะกรรมการจะเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่มีความประสงค์จะเป็นสมาชิก เมื่อได้รับการพิจารณาให้เป็นสมาชิกแล้ว จะแจ้งให้สมาชิกชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า พร้อมค่าหุ้น และทำการขึ้นทะเบียนสมาชิก ให้สมาชิกกรอกประวัติลงในแบบฟอร์ม เพื่อใช้เป็นข้อมูลของสมาชิก และมีการออกหมายเลขให้แก่สมาชิก การขอกู้เงินและการชำระเงิน สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอกู้เงิน ให้มารับเอกสารประกอบการขอกู้เพื่อนำไปเขียนโครงการขอกู้เงิน โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการขอกู้อย่างชัดเจน พร้อมเอกสารประกอบแนบในการขอกู้ยื่นต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อครบกำหนดในการชำระเงินกู้ ให้สมาชิกนำเงินกู้ไปชำระที่ธนาคารออมสิน สาขาประจวบคีรีขันธ์ จากนั้นให้นำใบเสร็จมาแสดงต่อคณะกรรมการว่าได้ดำเนินการชำระเงินกู้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางฝ่ายเภรัญญิกกองทุน ก็จะดำเนินการทางระบบบัญชีของกองทุน

การส่งเสริมการใช้เงินกู้ - ยังขาดหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริม เนื่องจากสมาชิกผู้กู้ส่วนใหญ่ นำไปลงทุนในอาชีพเดิม ซึ่งเป็นอาชีพเกษตรกรรม และดำเนินการตามความถนัดของตนเองเป็นส่วนใหญ่

การตรวจสอบการ - ใช้จ่ายเงินกู้โดยคณะกรรมการกองทุน จะแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบจำนวน 1 ชุด ในการติดตาม โดยการประสานงานร่วมกับบัณฑิตประจำกองทุน เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของสมาชิกผู้กู้ว่าดำเนินงานตามโครงการที่เขียนขอกู้หรือไม่ การจัดทำรายงานทางคณะกรรมการกองทุน จะต้องจัดทำรายงานผลทุก ๆ หนึ่งเดือน นอกจากนี้ทางส่วนกลางยังได้ข้อมูลจากบัณฑิตกองทุนในการติดตามผลการดำเนินงานของหมู่บ้านทุกเดือน ผ่านทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ในหมู่บ้านสรุปได้ดังนี้

1) อาชีพปลูกผักสวนครัว ปัจจุบันนำเข้าที่ตีได้แก่ สถานที่ดำเนินการอยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ พื้นที่ปลูกใช้พื้นที่หลังจากการทานแล้วเสร็จทำให้ได้ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ กระบวนการที่ดีได้แก่ มีการปลูกพืชแซมพืชหลัก ทำปุ๋ยหมักชีวภาพในการบำรุงเอง ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ ได้จำนวนผักที่หลากหลายสามารถขายได้ราคาดี ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี

2) อาชีพเลี้ยงกระบือ ปัจจุบันนำเข้าที่ตีได้แก่ มีสถานที่ที่เอื้อต่อการเลี้ยงกระบือ คือ มีพื้นที่เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ จำนวน 200 ไร่ มีประสบการณ์ในการเลี้ยงมาก่อน กระบวนการที่ดีได้แก่ ติดต่อซื้อกระบือครั้งเดียวกันในจำนวนที่มากเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่าย เลี้ยงตามธรรมชาติโดยตามทุ่งนา คัดเลือกพันธุ์ที่สมบูรณ์ ติดต่อปศุสัตว์อำเภอเพื่อขอรับวัคซีนฟรี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ เกิดการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง ทำให้ขายได้ในราคาที่ต้องการ ซึ่งทำให้เกิดความสามัคคีภายในหมู่บ้าน

3) อาชีพค้าขายของชำ ปัจจุบันนำเข้าที่ตีได้แก่ มีสถานที่ประกอบกิจการอยู่ติดกับถนน มีประสบการณ์ในการขายมาก่อน กระบวนการที่ดีได้แก่ เลือกแหล่งซื้อที่ขายถูก ซื้อแต่ละครั้งในปริมาณที่มากเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านขนส่ง ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมได้แก่ มีสินค้าให้เลือกหลากหลาย ขายสินค้าได้กำไร

4) อาชีพบริการรถสองแถวรับจ้าง ปัจจุบันนำเข้าที่ตีได้แก่ มีรถยนต์เป็นของตนเอง ไม่มีคู่แข่งภายในหมู่บ้าน กระบวนการที่ดีได้แก่ เก็บค่าโดยสารตามระยะทาง ออกรถเป็นเวลา จ้างคนขับรถเป็นรายเดือน ผลผลิตที่ดีในด้านคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมได้แก่ เกิดการจ้างงานขึ้นภายในหมู่บ้าน อำนวยความสะดวกให้แก่คนในหมู่บ้าน

5) อาชีพสร้างงาน (โรงสีชุมชน) ปัจจุบันนำเข้าที่ตีได้แก่ สถานที่ประกอบการอยู่ในหมู่บ้าน กระบวนการที่ดีได้แก่ มีการเปิดรับสมัครสมาชิกภายในหมู่บ้าน รับซื้อข้าวเปลือกจากชาวบ้านในราคากลาง มีการแปรรูปเป็นข้าวสารขายในราคายุติธรรม ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสมได้แก่ เกิดความเป็นเจ้าของโรงสีชุมชนของคนในหมู่บ้าน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางเมื่อต้องการขายข้าวเปลือกหรือซื้อข้าวสาร และทำให้หมู่บ้านเกิดความเข้มแข็งในการบริหารจัดการกลุ่มโรงสี

จากสมาชิกผู้มีส่วนใหญ่จะนำเงินผู้ไปลงทุนในด้านอาชีพทางการเกษตร โดยจะขอยกตัวอย่างจำนวน 3 ราย จากสมาชิกผู้ทั้งหมด 41 ราย

1. กลุ่มอาชีพสร้างงาน (โรงสีชุมชน)

- นายรุ่งโรจน์ เพ็ชรกลิ่นพะเนา อายุ 43 ปี เป็นสมาชิก อบต. ของหมู่บ้าน อาชีพรองคือ ทำการเกษตรเลี้ยงไก่พื้นบ้าน มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน โดยกำลังศึกษา 1 คน และทำงาน 3 คน รายได้ของครอบครัวโดยประมาณ 15,000 บาท ต่อเดือน ในฐานะผู้นำชุมชนและเป็นผู้จัดการฝ่ายผลิตของโรงสีชุมชน ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มโรงสีชุมชนในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการซื้อขายข้าวของโรงสี เพราะโรงสีชุมชนเพิ่งเริ่มก่อตั้งเมื่อ มีนาคม 2544 ยังขาดทุนหมุนเวียนในการดำเนินการดังกล่าว โดยขอกู้เป็นจำนวน 50,000 บาท เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2545 ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาประชาคมของหมู่บ้านเป็นที่เรียบร้อย จากการดำเนินงานผู้กู้ไม่มีประสบการณ์ในการทำมาก่อน เริ่มเรียนรู้จากการทำด้วยตนเอง อาศัยว่ามีประสบการณ์ด้านช่างซ่อมรถมาก่อน ผู้กู้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของโรงสีตามแบบที่เข้าใจ แต่ก็นับว่าเป็นการดำเนินงานที่ทำอย่างโปร่งใส เพราะมีการรายงานผลให้ที่ประชุมชาวบ้านได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานทุกเดือน การมีโรงสีชุมชนเกิดขึ้นในหมู่บ้านช่วยให้ชาวบ้านลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่จะนำข้าวไปสีหรือขายได้ และยังรับซื้อข้าวในราคากลาง และยังทำการแปรรูปเป็นข้าวสารขายในราคาที่ถูกลงด้วย จากการดำเนินงานที่ผ่านมาขณะนี้โรงสีชุมชนสามารถมีเงินออมอยู่ในบัญชีจำนวน 100,000 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถที่จะชำระหนี้ต่อกองทุนได้

และการมีโรงสีชุมชนในหมู่บ้าน จะช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนในหมู่บ้านเกิดความรัก ความห่วงแหน ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี โดยผู้ได้จากการดำเนินงานที่ผ่านมาประชาชนในหมู่บ้านได้ใช้บริการโรงสีชุมชนเกือบทุกหลังคาเรือน และผลกำไรของโรงสีชุมชนยังมีการจัดสรรให้แก่สมาชิกและสาธารณประโยชน์ให้แก่หมู่บ้านด้วย

2. กลุ่มอาชีพบริการ (รถสองแถวประจำทาง)

- นายใบ หนูนกระโทก อายุ 57 ปี ตำแหน่งรองประธานกองทุนหมู่บ้าน ผู้กู้เป็นหัวหน้าคณะลูกท้อ ทองใบ รุ่งโรจน์ รับจ้างแสดงทัวร์ราชอาณาจักร มีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด 4 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 3 คน กำลังศึกษา 2 คน และทำงาน 2 คน รายได้ของครอบครัวประมาณ 12,000 บาทต่อเดือน ผู้กู้ยื่นขอกู้เงินจำนวน 30,000 บาท แต่คณะกรรมการกองทุนได้พิจารณาอนุมัติจำนวน 25,000 บาท เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2544 โครงการที่ผู้กู้เขียนขอกู้คือซ่อมรถสองแถว เพื่อให้บริการรับจ้างประจำทางภายในหมู่บ้านเข้าตัวเมือง โดยมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ คือ ค่าหลังคาโครงเหล็ก 20,000 บาท ค่าแรง 5,000 บาท ซึ่งกิจการดังกล่าวผู้กู้ได้จ้างคนขับเป็นรายเดือนซึ่งเป็นคนภายในหมู่บ้าน การดำเนินดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าการจ้างงานเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ทั้งยังอำนวยความสะดวกให้แก่คนในหมู่บ้านอีกด้วย

การให้บริการรถสองแถวรับจ้างภายในหมู่บ้าน เหลือรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้วประมาณวันละ 300 บาทต่อเดือน จากการดำเนินงานของผู้กู้แสดงถึงศักยภาพต่อการชำระหนี้คืนต่อกองทุนได้ และดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านมีความยั่งยืนต่อไป

3. กลุ่มอาชีพเกษตร (เลี้ยงสัตว์)

- นายปุ่น จันทะเนา อายุ 61 ปี เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านอาชีพทรงคือ ทำการเกษตรเลี้ยงสัตว์ มีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 2 คน รายได้ของครอบครัวประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน โครงการที่ผู้กู้เขียนขอกู้เพื่อทำการเกษตร (เลี้ยงวัว) จำนวน 15,000 บาท ในวันที่ 30 ตุลาคม 2544 วิธีการเลี้ยงของผู้กู้อาศัยประสบการณ์การเลี้ยงมาก่อน คือ ซื้อวัวขนาดรุ่นในราคาประมาณ 12,000 บาท เลี้ยงประมาณ 2 เดือน แล้วขาย ได้กำไรประมาณ 3,500 บาทต่อรุ่น ผู้ก้วางแผนการเลี้ยงไว้ 5 รุ่น ในระยะเวลา 1 ปี ซึ่งจะได้กำไรทั้งหมดประมาณ 17,500 บาท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการดำเนินงาน และสามารถนำเงินมาชำระหนี้ต่อกองทุนได้ตามกำหนดระยะเวลา สรุปได้ว่าผู้ก้นำเงินที่กู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้กองทุนหมู่บ้านเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ตอนที่ 4 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1) การมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเองการสร้างศักยภาพของตนเองและเศรษฐกิจแบบพอเพียง

กองทุนบ้านโหนด หมู่ 10 ดำเนินการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิก ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้และพึ่งพาตนเองของคนในชุมชนใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านโดยเริ่มจากการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เอกสารขอขึ้นทะเบียนและระบบบัญชีต่าง ๆ โดยคณะกรรมการเป็นผู้จัดทำขึ้นเอง ซึ่งอาศัยต้นแบบจากส่วนกลางเป็นแนวทางในการจัดทำ ยกตัวอย่างเช่น ระเบียบกองทุนบ้านโหนด หมู่ 10 จะใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 เป็นแบบอย่างในการจัดทำเอกสารดังกล่าว นอกจากนี้การจัดทำเอกสารดังกล่าวยังได้มีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโหนด หมู่ 10 เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านมีที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างสูงสุด ส่วนเอกสารการขอขึ้นทะเบียนและการประเมินความพร้อมของหมู่บ้านในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านส่วนกลางจะมีเอกสารให้คณะกรรมการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านว่าจะสามารถจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านได้หรือไม่ นอกจากนี้จะได้เรียนรู้การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน เอกสารการขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนแล้ว คณะกรรมการยังจะต้องมีการจัดทำบัญชี เพื่อใช้ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการอีกด้วย โดยการจัดทำระบบบัญชี ทางส่วนกลางจะจัดให้มี การอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ ซึ่งได้มีการจัดอบรมดังกล่าวเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2545 ที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่ผ่านมา ซึ่งทำให้คณะกรรมการที่เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น และสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้อง

นอกจากสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้มีกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น และได้มีการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนโครงการเพื่อขอกู้ การจัดทำประชาคมระดับหมู่บ้านเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ รู้ปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการและแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้รู้ทางเลือกที่ดีที่สุด และสมาชิกยังจะมีโอกาสในการเข้ามาบริหารจัดการเงินกองทุนอีกด้วย เมื่อคณะกรรมการหมดวาระลง นอกจากนี้สมาชิกยังได้เรียนรู้การวางแผนทำธุรกิจ เนื่องจากกำหนดการชำระหนี้ต่อกองทุนเป็นรายปี หากสมาชิกรายได้ไม่มีการวางแผน เมื่อถึงกำหนดเวลาจะไม่สามารถชำระเงินกู้ตามกำหนดได้

ทางกองทุนหมู่บ้านยังได้มีการตรวจสอบการกู้เงินของสมาชิกโดยมีคณะกรรมการและบัณฑิตกองทุน เข้าไปตรวจสอบและแนะนำการทำธุรกิจต่าง ๆ ตามที่ได้รับอบรมมาจากส่วนกลาง แต่การเข้าไปตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกต้องเข้าไปในรูปแบบของการเป็นที่ปรึกษาให้

ความรู้ เมื่อพบว่าสมาชิกผู้ที่มีปัญหาสามารถช่วยแก้ไขและให้ความรู้เพิ่มเติมได้ เช่น การให้ความรู้ทางด้านการตลาด ว่าผลิตอะไร ผลิตในช่วงเวลาไหนจึงจะเหมาะสม ผลิตไปแล้วคุ้มค่างบเงินที่ลงทุนหรือไม่ ขายที่ไหน การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายชุมชนผ่านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ การจัดเวทีเสวนากลุ่มอาชีพระดับหมู่บ้านและระดับตำบล การจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและระดับตำบล เพื่อให้สมาชิกในแต่ละกลุ่มอาชีพภายในชุมชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกู้เงินเพื่อดำเนินโครงการ

2) เศรษฐกิจได้รับการกระตุ้นและมีภูมิคุ้มกัน

ก่อนที่โครงการกองทุนหมู่บ้านจะเริ่มดำเนินการ ชาวบ้านโดนด ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยทางอำเภอได้นำเอกสารมาติดประกาศไว้ที่หมู่บ้าน จากการติดตามข่าวสารจากสื่อมวลชนทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ และจากการประชาสัมพันธ์ของผู้ใหญ่บ้านผ่านทางหอกระจายข่าวทุกเช้าก่อนมีการจัดตั้งกองทุน เนื้อหาสาระที่ได้รับเป็นเรื่องเกี่ยวกับ วิธีการในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการกองทุน 1 ล้านบาท

ต่อมาได้มีการเตรียมความพร้อมโดยการทำการประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามความเป็นจริงสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยคณะกรรมการได้เข้าไปมีส่วนร่วมภายในหมู่บ้าน ในการสอบถามข้อมูลและให้รายละเอียดเกี่ยวกับกองทุน นอกจากคณะกรรมการแล้วยังมีบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่จะต้องเก็บข้อมูลบริบทชุมชนในหมู่บ้าน เพื่อทำความเข้าใจเรื่องกองทุนหมู่บ้านกับประชาชนอีกทางหนึ่ง และยังสามารถจัดเสวนาการจัดประชาคม การเกิดเครือข่ายการเรียนรู้ภายในชุมชนใกล้เคียง

3) ประชาชนมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

ในการเข้าไปศึกษาหมู่บ้านทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้าน สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญด้านต่าง ๆ ของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของคนในหมู่บ้านทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้าน การเข้าไปมีส่วนร่วมภายในหมู่บ้านทำให้บัณฑิตได้เข้าไปใกล้ชิดกับประชาชนในหมู่บ้าน โดยได้ร่วมคิดร่วมแก้ปัญหา เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขร่วมกับประชาชนในหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ซึ่งความเข้มแข็งนี้ เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการรวมพลังของคนในหมู่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน จากการศึกษาความเข้มแข็งของหมู่บ้าน ทำให้ทราบว่าหมู่บ้านมีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ ยกย่องคนที่ทำความดี ร่วมมือกันวางแผนแก้ไขปัญหาและรับฟังความคิดเห็นของชุมชน เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นไปด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม สมาชิกทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

จากการก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านขึ้น ยังได้มีการจัดกลุ่มเสวนาขึ้นภายในหมู่บ้าน เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งกันและกันโดยอาศัยเครือข่ายที่เกิดขึ้นของกลุ่มอาชีพ อาทิเช่น กลุ่มอาชีพเกษตรปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ค้าขาย กลุ่มบริการ และกลุ่มสร้างงานในชุมชน โดยมีผู้เข้าร่วมเครือข่ายประมาณ 35 คน เมื่อได้เข้าร่วมเสวนาเครือข่าย จะทำให้ทราบปัญหาของราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนในการผลิตสูง ปัญหาการใช้สารเคมีในการปลูกพืช ปัญหาในการจัดทำระบบบัญชีรายรับ-รายจ่าย เป็นต้น นอกจากนี้ภายในหมู่บ้านยังมีการจัดตั้งกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ, กลุ่มถนอมอาหาร, กลุ่มเงินออมเฉลิมพระเกียรติ, กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน, กลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นบ้าน เป็นต้น

4) ปัจจัยที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน และผลกระทบที่มีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้าน

เป้าหมายของกองทุนหมู่บ้าน คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ให้บัณฑิตได้ยกระดับฐานะการศึกษา และมีศักยภาพด้านการบริหารโครงการและมีการรายงานผลความก้าวหน้าของนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ปัจจัยด้านบวกที่ส่งเสริมการบรรลุเป้าหมาย ของกระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน การได้ทราบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นของหมู่บ้าน ก่อนที่จะทำการวิจัยต่าง ๆ เราต้องมีข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน รู้ว่าหมู่บ้านต้องมีปัญหาใดบ้าง การเก็บข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและการให้ความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน ทำให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ

สภาพภูมิศาสตร์ก็นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้สามารถดำเนินธุรกิจของสมาชิกผู้กู้ได้ เช่น การกู้เงินมาทำการเกษตรจะต้องมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม มีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์

โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นก็สามารถให้เกิดการบรรลุเป้าหมายได้ เช่น การแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางวิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น

ชาวบ้านโตนด หมู่ 10 มีทัศนคติที่ดีต่อคณะกรรมการกองทุน โดยเห็นว่ามีการทำงานที่ซื่อสัตย์ โปร่งใส ยุติธรรม จากพฤติกรรมการทำงานกองทุนที่ผ่านมาเมื่อคณะกรรมการกองทุนได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกองทุน ก็จะบอกกล่าว หรือติดประกาศให้สมาชิกได้ทราบ นอกจากนั้นยังเห็นว่าคณะกรรมการชุดนี้มีความยุติธรรม ในการพิจารณาเงินกู้โดยไม่คำนึงถึงญาติพี่น้อง แต่จะพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการที่เขียนขอกู้

นอกจากนี้ความเข้มแข็งของหมู่บ้านก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมาก ในการบรรลุเป้าหมายซึ่งความเข้มแข็งของหมู่บ้านจะบอกถึงการรวมพลังในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ผู้นำหมู่บ้านก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ ถ้าผู้นำเข้มแข็ง มีความรู้ ความสามารถ กล้าคิดกล้าทำ มีความเสียสละในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ลักษณะของสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยในการผลิต เช่น ปัญหาการขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตร ขาดการวางแผนในการดำเนินงาน ไม่มีการศึกษาตลาดว่าควรดำเนินการผลิตอะไร เมื่อไร จึงจะเหมาะสม

5) การสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้าน

การสร้างเครือข่ายองค์กร โดยเริ่มจากคนในชุมชนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน มีการประสานงานระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการและบัณฑิตกองทุน คณะกรรมการได้เข้ารับการอบรมจากคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ นอกจากนี้บัณฑิตกองทุนยังได้มีการจัดประชาคมระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ได้มีการจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ในการนำเงินกู้ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจ รู้ถึงปัญหาของแต่ละของประชาชนในหมู่บ้านเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของแต่ละกลุ่มสมาชิกแต่ละราย และบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านที่ดูแลเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้และทำให้เกิดความเชื่อมโยงภายในและภายนอกหมู่บ้าน คือ นางสาวนิริมา หนูโคกสูง จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด (บชบ.) อายุ 31 ปี เพศหญิง ภูมิลำเนาจังหวัดนครราชสีมา สถานภาพโสด

6)ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนคติของประชาชน และที่กำหนดโดยกองทุนหมู่บ้าน
ตารางที่ 15 ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง

ตัวชี้วัด	เปอร์เซ็นต์ (%)							
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ใช่	ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	เท่าเดิม	รวม
1.ความสามัคคี	30	66.7	3.3					100
2.ความซื่อสัตย์	30	66.7	3.3					100
3.การยกย่องคนทำความดี	33.3	56.7	10					100
4.การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	70	26.7	3.3					100
5.การรับฟังความคิดเห็น	36.7	63.3						100
6.การมีผู้นำที่มีความยุติธรรม				83.3	3.3	13.4		100
7.ร่วมกันแก้ปัญหาโดยมีแผนงาน				90	6.7	3.3		100
8.มีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา							100	100
9.การรวมตัวจัดตั้งกลุ่ม							100	100
10.ครอบครัวรักใคร่ ประองดองกัน							100	100
11.มีอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้							100	100
12.มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม				100				100

จากข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน วิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีความสามัคคี, มีความซื่อสัตย์, มีการยกย่องคนที่ทำความดี และมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในหมู่บ้านโดยการประชุมสวนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้านนั้นมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก และมีการร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านโดยมีการจัดทำแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในหมู่บ้าน ทั้งยังได้ผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ ยุติธรรม ประชาชนในหมู่บ้านมีอาชีพที่สามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ทุกครัวเรือน ครอบครัวมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้าอย่างรักใคร่ประองดองกันทุกครัวเรือน ทั้งยังมีการจัดตั้งกลุ่มภายในหมู่บ้านจำนวนเท่าเดิม จึงทำให้หมู่บ้านมีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งเพียงพอต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

1.1 สรุป

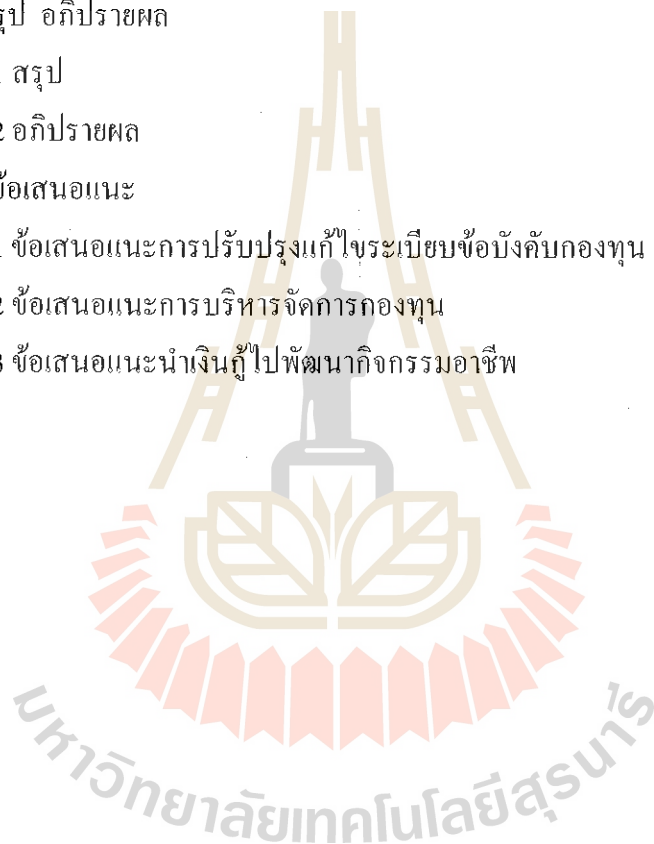
1.2 อภิปรายผล

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุน

2.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินไปพัฒนากิจกรรมอาชีพ

ตอนที่ 1 สรุป อภิปรายผล

จากการดำเนินการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน โตนด หมู่ 10 นำมาสรุปประเด็นสำคัญและทำการอภิปรายผลได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกิดขึ้นและผลกระทบที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ
- 3) เพื่อศึกษาขบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้
- 4) เพื่อหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

2. วิธีการดำเนินการ

- 1) ศึกษาทำความเข้าใจ ปรัชญา วัตถุประสงค์ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของกองทุน
- 2) ศึกษาบริบทชุมชนของหมู่บ้าน
- 3) ใช้ชีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวชี้วัดและตัวแปร
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) วิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการประมวลผลจากการใช้รูปแบบการประเมินเข้ากับข้อมูล

ที่เก็บรวบรวมได้

- 6) ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาเรียบเรียง

3. ผลการดำเนินงาน

- 1) ได้ทราบถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
- 2) ได้ทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ
- 3) ได้ทราบถึงกระบวนการสร้างเครือข่าย
- 4) ได้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

การอภิปรายผลสรุปได้ดังนี้

1. การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสรุปได้ดังนี้
 - การเกิดกองทุน เกิดจากการร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้านที่ต้องการความช่วยเหลือจากรัฐบาลและต้องการทราบว่าจะมีการส่งเสริมด้านเงินกองทุนจริงหรือไม่ โดยความร่วมมือของส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชาวบ้านในหมู่บ้าน
 - ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อโครงการ ด้านบวก ความตั้งใจและความเสียสละของคณะกรรมการและสมาชิก และการมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการกองทุนหมู่บ้านของชาวบ้าน ด้านลบ ระยะเวลาในการชำระหนี้สั้นเกินไปต่อการดำเนินโครงการระยะยาว
 - กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่าย มีการจัดตั้งเครือข่ายระดับตำบลของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อไว้ประชุมปรึกษาหารือและให้ข่าวสารความก้าวหน้าของกองทุน โดยจะทำการประชุมในช่วงแรก แต่ในระยะหลังไม่ค่อยมีการประชุม
 - การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของหมู่บ้าน โดยดูจากการมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ ความสามารถ ความสามัคคีของชาวบ้าน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในหมู่บ้าน ความซื่อสัตย์ การรวมกลุ่มของคนในหมู่บ้าน และการจัดทำแผนงานแก้ปัญหาของหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

- ควรดำเนินการเปิดรับสมัครสมาชิกทุกเดือนเพื่อให้กองทุนเกิดความเคลื่อนไหว
- สำหรับบุคคลที่เป็นผู้ค้าประกันควรกำหนดให้ค้าได้เพียงคนเดียวเท่านั้นเพื่อช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดหนี้สูญ

- ควรให้สมาชิกผู้กู้เขียนโครงการในการดำเนินการอย่างละเอียด
- ควรพิจารณาอนุมัติ

2. ด้านบริหารกองทุนหมู่บ้าน

- ควรจัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่คณะกรรมการเพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนมีประสิทธิภาพมากที่สุด
- คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกผู้กู้ร่วมติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการและสมาชิกผู้กู้ เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นต่อการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ
- หน่วยงานจากภาครัฐควรเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการ เพราะเป็นโครงการที่ให้คณะกรรมการเรียนรู้การดำเนินงานด้วยตนเอง อาจเกิดความผิดพลาดต่อการบริหารจัดการได้

3. ด้านการพัฒนาอาชีพ

- ให้สมาชิกดำเนินการตามโครงการที่เขียนแผนการผลิตไว้ต่อคณะกรรมการ แล้วประเมินผลว่าใครที่สามารถดำเนินตามโครงการแล้วประสบผลสำเร็จ เพื่อให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สมาชิกผู้กู้รายอื่น
- จัดตั้งประธานกลุ่มอาชีพเดียวกัน เพื่อรับแจ้งปัญหาจากกลุ่มอาชีพเดียวกัน แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข
- ให้สมาชิกผู้กู้ทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายส่งต่อคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อการใช้จ่ายเงิน และสามารถชำระหนี้ต่อกองทุนได้ตามกำหนดเวลา

บรรณานุกรม

กรมการพัฒนาชุมชน, สำนักบริหารกองทุนหมู่บ้าน. 2544. ปุจฉาวิสัชนากองทุนหมู่บ้าน.

ชุดองค์ความรู้ว่าด้วยกองทุนหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ. : กระทรวงมหาดไทย.

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์, กรมพัฒนาที่ดิน. 2543. เขตส่งเสริมการเกษตรจังหวัด

นครราชสีมา เล่ม 1. นครราชสีมา.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา.

ชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน.

ชุดวิชาการเรียนรู้ด้วยตัวเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานการศึกษา. 2545. ชุดวิชาสารนิพนธ์. ชุดวิชา

การเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. คู่มือสำหรับประชาชน
เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และ

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทสหพัฒน

การพิมพ์จำกัด.

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โคนด หมู่ 10. 2544. ระเบียบ ข้อบังคับคณะกรรมการกองทุน

หมู่บ้าน โคนด หมู่ 10. นครราชสีมา.

นงลักษณ์ เจริญพัฒน์. 2545. “นโยบายกองทุนผู้ชนบท”. มติชน. 4 มกราคม 2545, หน้า 18
ปรีดี โชติช่วง. “กองทุนหมู่บ้านทุนแห่งจิตวิญญาณและการแบ่งปัน”.

(<http://www.rakbankerd.com./benny/01jam/village fund/index house fund.html>)

สมพันธ์ เตชะอธิก. “การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ”. มติชน.

15 มกราคม 2545, หน้า 6 .

สถาบันราชภัฏ, ศูนย์ปฏิบัติการกองทุนหมู่บ้าน. ความรู้เบื้องต้นกองทุนหมู่บ้าน.

(<http://www.ragabhat.ac.th.village/index.html>)

สำนักงานกองทุนเพื่อสังคม, ทีมงานนำร่อง. การจัดการกระบวนการหมู่บ้านต้นแบบ.

(<http://www.1,000,000 bath.com./jacwork.html>)

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. คู่มือการทำบัญชีและรายงานผล
สำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา.

(เอกสารโรเนียว)

สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. คู่มือการพิจารณาเงินกู้สำหรับ
คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา.

(เอกสารโรเนียว)

ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับรัฐวิสาหกิจขนาดย่อม และประชาชน. แนวทางการ
วิเคราะห์สินเชื่อ. วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา. (เอกสารโรเนียว)